

Uvodnik

Jurij Paljk

Stari in bolni

Število prebivalstva se v Italiji nenehno veča, Italijani pa so stari in bolni, bi lahko zapisali pod zadnje poročilo državnega zavoda za statistiko Istat, ki so ga objavili minuli teden. Vsak peti italijanski državljan ima več kot 65 let, 38 odstotkov italijanskih državljanov pa ima vsaj eno kronično bolezen. Italija tako postaja vse bolj država starih in obolenih ljudi, porast števila prebivalstva pa gre pripisati predvsem vse večjemu številu priseljencev. 41,3% italijanskega prebivalstva tudi meni, da je njihovo gospodarsko stanje "revno ali pa vsaj pomanjkljivo". Veča pa se število tistih, ki preberejo na leto vsaj eno knjigo. Porast pa beležimo tudi na področju računalnikov in interneta, pa čeprav na evropski ravni Italija ne slovi kot dobro "omežena" država. 47,5% prebivalcev Italije pravi, da uporablja računalnik, 44,4% pa jih rabi internet. 56,2% Italijanov bere vsaj en dnevnik povprečno enkrat na teden, 45,1% pa je tistih, ki vsaj enkrat tedensko sežejo po knjigi. Konec leta 2008 je bilo v Italiji 60.045.068 ljudi, okrog 426 tisoč več kot leta 2007. Več starejših ljudi je v povprečju samo še v Nemčiji, Italiji pa po starosti sledita Bolgarija in Grčija. Kar se plodnosti tiče, nam Istat pravi, da je v Italiji leta 2008 vsaka žena imela 1,41 otroka, kar je nekoliko več kot leta prej, spet predvsem zaradi priseljencev, ki se življenja ne bojijo. V Evropski uniji imajo ženske manj otrok samo še na Poljskem (1,31), v Romuniji (1,30) in na Slovaškem (1,25). Leta 2009 je v Italiji 38,8% prebivalcev povedalo, da bolehalo vsaj za eno kronično boleznijo, odstotek pa se povzpne na 86,9%, ko govorimo o prebivalcih, ki so starejši od 75 let. Najbolj razširjene kronične bolezni so: artroza-artritis (17,8%), povišan krvni tlak (15,8%), razne alergije (10,2%), osteoporoza (7,3%), kronični bronhitis in naduha (6,2%) ter sladkorna bolezen (4,8%). Leta 2008 se je število sklenjenih zakonov zmanjšalo v primerjavi s prejšnjim letom, in sicer z 250.360 na 249.242. Čeprav cerkvene poroke upadajo tudi v Italiji, s 75,3% leta 2000 na sedanjih 62,8%, pa je cerkveni poročni obred še vedno najbolj razširjen. Če pogledamo pobliže, vidimo, da se na jugu Italije še vedno poroča v cerkvi 77,3% ljudi, v srednji Italiji 56,2% in 51,1% na severu države.

To je nekaj števil, ki ne zavajajo, ampak govorijo o stanju prebivalstva v Italiji. Istat s tem seveda ne pove, kaj bo to pomenilo za jutrišnji dan, kot tudi niti, kaj bo s pokojninskim sistemom, ki je v Italiji, kot tudi v domala vseh evropskih državah, na robu poloma. Slika v naši manjšini seveda ni drugačna, razlika je le v tem, da mi nimamo priseljencev.

51. revija gorjskih pevskih zborov Cecilijanka

Foto DFP

Da slovenska pesem še živo odmeva od tržaškega Krasa do Nadiških dolin, je potrdila tudi letošnja, 51. izvedba revije pevskih zborov Cecilijanka, ki je "nepogrešljivo ustaljeno snidenje s pesmijo ob prazniku zavetnice petja sv. Cecilije", kot je v toplem nagovoru, v nedeljo, 22. novembra, na sam godovni dan priljubljene svetnice, dejala Franca Padovan, predsednica Zveze slovenske katoliške prosvete, prirediteljice dolgoletnega močno zakoreninjenega srečanja s pesmijo. Letošnja zborovska revija je bila posvečena 50-letnici ZSKP, "ki je bila ustanovljena z osnovnim namenom, da bi bila kulturna dejavnost gorjskih slovenskih katoliških društev bolj povezana in usklajena. Predvsem je želela in želi gojiti slovensko kulturno-prosvetno dejavnost v smislu krščanskih načel in ohranjanja tradicionalne duhovne vrednote slovenskega naroda. Tem smernicam je ostala in ostaja zvesta tudi danes", je povedala Padovanova in poudarila, da je prav Cecilijanka ena izmed odmevnih kulturnih pobud, ki jih prireja Zveza. "Cecilijanka ostaja verna podoba zborovskega ustvarjanja v širšem prostoru dežele IJK, pa tudi izven nje. Pesem nas združuje ob lepi, plemeniti dejavnosti, ki ima predvsem za nas Slovence, ki živimo v Italiji, še posebno dodano vrednost. Prižge nam lahko plamen, da vztrajamo pri vrednotah, ki se nam zdijo v našem prostoru še vedno potrebne, važne in dragocene, da ohranimo in vrednotimo slovenski jezik in kulturo. To so vrednote, ki zaznamujejo od vsega začetka tudi revijo Cecilijanka", je pristavila predsednica Zveze, ki se je zahvalila vsem sodelujočim pevcem in dirigentom letošnje Cecilijanke. Na sobotnem večeru, 21. novembra, pa je v imenu Zveze nekaj lepih misli povedal Dario Bertinazzi. "Petje človeka plemeniti in duhovno napolnjuje", je rekel in spomnil, da je včasih slovenskega človeka spremljalo pri vsakodnevnem trdem delu. Podčrtal je, da so prav Zveza in njene članice v vseh teh letih vložile veliko truda prav na glasbenem področju, ki je živahno, saj veliko mladih požrtvovalno namenja svoje energije zborovskemu petju in zato zbori dosegajo priznanja in nagrade na raznih tekmovanjih. Podčrtal je odgovorno vlogo Zveze in društvenega dela pri ohranjanju narodne zavesti, pa tudi zborovskega petja, ki nudi mladim "prostor, kjer se lahko družijo v zdravem duhu in pokažejo svoje zmogljivosti"; petje jim vliva upanje v boljšo prihodnost in jih tudi odvrča od

nevarnih vab sodobne družbe. Starejši pevci morajo zato stati ob strani mlajšim, jih spodbujati in pomagati, mladi pa morajo biti most med tradicijo in novostmi. Naglasil je, da Cecilijanka ni samo kulturno obarvana prireditev, ampak mora še nadalje temeljiti na krščanskem izročilu miru, medsebojne ljubezni in povezanosti. Zato sta Zveza in Cecilijanka pomembni tudi pri ohranjanju krščanske pripadnosti in kot takima je zaželel, da bi ostali živo telo naše slovenske skupnosti v Italiji.

Ob izrečenih, plemenitih mislih je seveda imelo petje glavno mesto na obeh večerih, na katerih so zore predstavljali napovedovalci Martina Valentinič, Jurij Klanjšček in Nikolaj Pintar. Na letošnji Cecilijanki je nastopilo osemnajst zborov. Vsak je zapel tri pesmi; MePZ Lojze Bratuž iz Gorice z zborovodjem Bogdanom Kraljem in Dekliška vokalna skupina Bodeča Neža z Vrha Sv. Mihaela z Matejo Černic, ki sta sklenila večera, pa sta ploskajočim poslušalcem podarila še dodatka; posebno vznemirilo, nepričakovano hudomušno in nenavadno je izzvenel "bis" mladih deklet. Pevci zboru Bratuž, vrhovske pevke in MePZ Hrast iz Doberdoba z zborovodjem Hilarijem Lavrenčičem so se s srebrnim oz. zlatima priznanjema - zbor Hrast tudi s pohvalo - ovenčali v Postojni na regijskem srečanju in s svojim petjem nudili tudi občinstvu Cecilijanke veliko umetniškega užitka z vokalno ubranostjo, izbrušenostjo izvedb in pretanjeno interpretacijo skladb. Tudi pri nekaterih drugih zborih je bilo razpoznavno stremenje zborovodij po čim bolj izbranem programu in uglednosti nastopov. Kot po navadi so bile izbrane skladbe pretežno dela slovenskih skladateljev (R. Gobec, P. Kernjak, V. Vodopivec, S. Jeričič...) na besedila znanih avtorjev (S. Kosovel, O. Župančič, F. Levstik...), med njimi sta bila tudi dva domača pesnika, Jurij Paljk in Tomek Vetrli, katerih pesmi Zvečer stojim ob oknu in Štmaver je uglašil Patrick Quaggiato. Zazvenela pa je tudi zmeraj prijetna ljudska pesem v raznih priredbah. Vsi nastopajoči zbori so poslušalcem posredovali ljubezen in navdušenje predvsem do slovenskega petja. Pristrčen sprejem

poslušalcev je zabilisal utrujajoče vaje, brez katerih sicer ni uspehov. Poleg gorjskih so bili prisotni na letošnji Cecilijanki zbori s Tržaškega in Videmskega ter rojaki iz Koroške in Slovenije in italijanski gostje. Na sobotnem večeru so zapeli: Cerkevni PZ Šentlipš - Koroška (zborovodja Janez Petjak), MoPZ Provox - Renče (I. Mignozzi), MePZ Standrež (David Bandelj), Vokalna skupina Polymnia & Friends - Turriaco (Dorino Fabris), MePZ Hrast - Doberdob (Hilarij Lavrenčič), MoPZ Fantje izpod Grmade (Ivo Kralj), MePZ F. B. Sedej, Števerjan (Aleksandra Pertot), MoPZ Skala (Zulejka Devetak), ŽeVS Danica, Vrh Sv. Mihaela. MePZ Lojze Bratuž, Gorica (Bogdan Kralj); v nedeljo pa:

MoVS Chorus '97, Miren (Laura Winkler), MePZ Jazbine-Plešivo, (Zdravko Klanjšček), MoPS Akord, Podgora (Dario Bertinazzi), MoPZ Mirko Filej, Gorica (Zdravko Klanjšček) MePZ Podgora (Peter Pirih), MoPZ Štmaver (Nadja Kovic), MoPZ Matajur, Špeter (David Klodič), DeVS Bodeča Neža Vrh Sv. Mihaela (Mateja Černic).

Zborovodje so iz rok zalih deklet Ivane Cotič, Stefanie Beretta in Nikol Dorni prejeli cvetlični šopek in publikacijo Petdeset let plodnega dela 1959 - 2009, ki jo je Zveza slovenske katoliške prosvete izdala ob zlatem jubileju, gradivo je zbrala Patricija Florenin, uredil ga je Damjan Paulin. Na 151 straneh brošura prinaša delovanje včlanjenih društev, spominski zapis živijo med nami kot svetli vzori, o zaslužnih v zadnjih letih umrlih članic, seznam občnih zborov, vse delo (prireditve, razstave, publikacije...), ki ga je Zveza uresničila v teh letih, ter uvodno misel podpredsednika Zveze Miloša Čotarja. Fotografsko gradivo je iz arhivov ZSKP, včlanjenih društev ter Novega glasa.

Pokrovitelja letošnje izvedbe Cecilijanke sta bili Goriška občina in pokrajina, gmotno pa sta jo podprla Javni Sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti in Fundacija Cassa di Risparmio iz Gorice. Med publiko, ki je množično spremljala nastope zborov, je v nedeljo sedela tudi goriška prefektinja Maria Augusta Marrosu.

Iva Koršič

SLOVIK
SLOVENSKI IZOBRAŽEVALNI KONZORCIJ

Javno srečanje

Na slepo

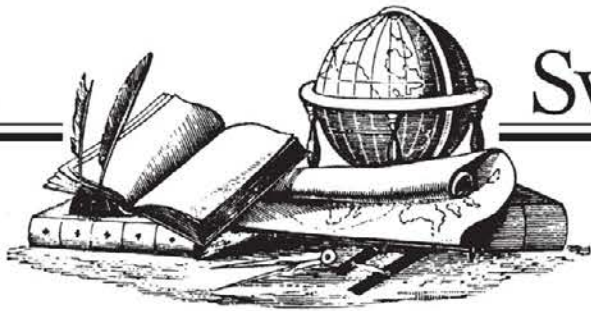
Claudio Magris
Drago Jančar

sodeluje Veronika Brecelj
predvideno je simultano prevajanje

27. 11. 2009 - 18.30

Kulturni dom
Ul. Brass 20 - Gorica

INFO@SLOVIK.ORG

Z leve: Ivo Jevnikar, padalec Stanko Simčič, pisec John Earle, prevajalka Nataša Stanič ter šolnik Stojan Fakin (foto JMP)

V Kulturnem centru L. Bratuž v Gorici je bil v torek, 17. t. m., lep večer, ki so ga priredili Center Bratuž, Krožek Anton Gregorčič in Založba Mladika ob izidu knjige *Cena domoljubja*. Po pozdravu Jurija Paljka v imenu centra Bratuž in drugih prirediteljev se je časninar in zgodovinar Ivo Jevnikar pogovarjal s padalcem Stankom Simčičem, šolnikom Stojanom Fakinom, prevajalko Natašo Stanič ter seveda z avtorjem knjige Johnom Earlom. Srečanje z Johnom Earlom o primorskih padalcih je bilo doživeto predvsem zaradi prisotnosti Stanka Simčiča in Johna Earla, ki sta živo pripovedovala predolgo zamolčano zgodbo o slovenskih junakih.

SSk in Skupaj za Sovodnje

Priziv proti jusu je neodgovorno politično dejanje

Sovodnjska sekcija SSk in občanska lista Skupaj za Sovodnje negativno ocenjuje odločitev sovodnjske občinske uprave, da se je odločila za priziv proti razsodbi, ki je septembra meseca potrdila jusu Vrh in torej vrhovski vaški skupnosti lastništvo nad zemljo, ki ji je bila krivično odvzeta leta 2002. Obžalovanja vredno je tudi dejstvo, da je novico o prizivu dala v javnost skupščina Občinske enotnosti in ne občinska uprava. To jasno kaže, da gre za politično in ne upravno odločitev, za katero stojijo komponente Občinske enotnosti. SSk in Skupaj za Sovodnje istočasno ostro obsojata stališče Občinske enotnosti, ki na Primorskem dnevniku dne 19. novembra 2009 opredeljuje vrhovske jusarje kot domnevne lastnike omenjenih zemljišč. To pomeni, da Občinska

enotnost, ki se je predstavila na volitvah z naklonjenimi stališči do jusarskega vprašanja, je očitno pozabila na svoje predvolilne obljube. Govoriti namreč o domnevni lastnini, potem ko je sodnik razsodil jusu v prid, je po obeh skupin nedopustno in neodgovorno. Nedopustna je tudi trditev, da Občinska enotnost opredeljuje jus Vrh, kot neki novonastali subjekt, čeprav je že na začetku 20. stoletja samostojno sklepal pogodbe, kot dokazujejo uradni akti. Jasno je, da so te trditve, ki jih osvaja tako sovodnjska občinska uprava kot tudi Občinska enotnost, znak, da ostro nasprotujejo priznanju jusarskih zemljišč na Vrhu. To pa je po obeh skupin zelo hudo dejanje, saj se na tak način postavljajo proti prebivalcem, ki so dediči skupnih zemljišč, ki so bili

vrhovski, še preden je bila občina Sovodnje ob Soči ustanovljena. Stranki SSk in Skupaj za Sovodnje sta obenem razočarani zaradi ravnanja županje Alenke Florenin, ki je med volilno kampanjo večkrat obljubljal dogovarjanje z jusom in je še pred kratkim aktivno iskala konstruktivnih rešitev. Z vložitvijo priziva proti jusarjem očitno izbira drugo pot, ki pa je po obeh opozicijskih skupin za občino tudi precej tvegana. Prav tako obe svetniški skupini SSk in Skupaj za Sovodnje ocenjuje, da priziv občinske uprave dejansko ne ščiti interesov občine, kot je bilo v Primorskem dnevniku omenjeno. Dejstvo je namreč, da če bo drugostopenjsko sodišče ponovilo razsodbo prvostopenjskega, kar je zelo možno, bo občina še toliko bolj izpostavljena pred tožbo privatnika, kar pomeni, da bo javno upravo bremenilo izplačilo morebitne odškodnine.

kot tudi o smislu njihovega obstoja za občino, ki nima niti 40.000 prebivalcev. Vedno pa je prevladalo mnenje v prid rajonskim svetom, ker so nenadomestljiva povezava med posameznim občanom in občino kot ustanovo. Vse to je danes postavljeno resno pod vprašaj, saj je bila že od lanskega leta podana zelo jasna smer: sedanje deželne uprave, ki povzema slično državno smernico, da se ukinejo vsi rajonski sveti, ki delujejo v občinah z manj kot 50.000 prebivalci. Pod temi pogoji občina Gorica ne bo imela pravice do rajonskih svetov. Sama občina Videm je rajonske svete že ukinila, tako da ostaja to vprašanje odprto še v Gorici in Trstu. Mogoče ni le slučaj, da sta to občini, kjer živijo Slovenci in kjer se izvaja zaščitna zakonodaja za slovensko narodno skupnost. Usoda goriških rajonskih svetov ostaja torej zelo resno na vrvi, vsaj kar se tiče finančno-upravne plati. Njim v prid igrata navezanost ljudi in kulturno-socialna vloga rajonov kot posrednikov med posameznim občanom in spodbujevalci raznih pobud za krajevno prebivalstvo. Velik je njihov pomen v tistih predelih, kjer so Slovenci najbolj prisotni v Gorici in kjer se prav zaradi delovanja rajonskih svetov ustvarjata primerno sožitje in ovrdenotenje goriških jezikovnih kultur. Vključevanje v delo rajonskega sveta je priložnost za vstop v svet javnega upravljanja skupnih dobrin in soočanja z demokratičnimi postopki razprave in sprejemanja sklepov za konkretne vsakodnevne potrebe občanov.

Julijan Čavdek

Vpleteni tudi Italija in Slovenija

Načrti za oskrbo Evrope s plinom

Temeljno strateško vprašanje za sodobno življenje in razvoj je v vseh deželah in na celinah sveta pridobivanje oziroma izkoriščanje energetskih surovin. Glavni viri tako potrebne energije so v sedanjem zgodovinskem obdobju (petrolej), jedrski reaktorji, hidroelektrarne, zemeljski plin, premog in v zadnjem času t. i. alternativni energetski viri, kot sta sončna in vetrna energija. Danes prevladujeta petrolej in zemeljski plin. Slednji je posebno pomemben za današnjo Evropsko unijo, potem ko je bil do šestdesetih let prejšnjega stoletja primarna energija premog. Ni torej slučajno, da se je zahodna Evropa začela združevati prav na področju proizvodnje in trgovske izmenjave premoga in jekla (1951).

Druga pomembna ugotovitev je ta, da je v Uniji istočasno stopnja energetske odvisnosti narasla že na čez 60%, tako da je vse tesneje vezana na ruske, bližnjevzhodne, alžirske in norveške dobavitelje. Po drugi strani pa v Evropi od leta 1996 upada pridobivanje zemeljskega plina in narašča njegovo povpraševanje. Močan delež njegove uporabe gre na račun uporabe pri proizvodnji elektrike. Uvedba zemeljskega plina v proizvodnjo elektrike (kot pri nafti) postavlja Unijo pred problem varne dobave in ranljivosti glede na države izvoznice. Skoro 84% uvoza plina izhaja iz samo treh držav (Rusije, Alžirije in Norveške), tranzit pa poteka predvsem po plinovodih. Države uvoznice si zato prizadevajo za večjo zemljepisno razpršenost svojih virov oskrbe kakor tudi novih prevoznih možnosti s posebnimi ladjami (tankerji) in z omenji, da bo javno upravo bremenilo izplačilo morebitne odškodnine.

Severna Italija sedaj dobiva večji

del ruskega plina po plinovodu iz Rusije prek Ukrajine, Slovaške in Avstrije, ki se pri Trbižu vključuje v italijansko plinsko omrežje. Iz tega plinovoda se oskrbuje tudi Slovenija. Za dobavo plina Evropi se načrtujejo trije plinovodi, in sicer Severni tok, Južni tok in Nabucco. Pri gradnji Severnega toka sodelujejo Rusija, Nemčija in Nizozemska, njegova trasa pa je tako speljana, da se izogne Ukrajini. Dokončan bi moral biti leta 2010. Za oskrbo jugovzhodnega

dela Evrope iz Južne Rusije je predviden plinovod Južni tok, pri katerem sodeluje tudi italijanska družba ENI. Predstavljal naj bi izrazito konkurenco plinovodu Nabucco, katerega gradnjo podpira Evropska unija in ki naj bi pripeljal v Evropo plin iz Irana in Kaspijskega bazena. Ubil naj bi dve muhi na en mah: Evropa bi rešil odvisnosti od ruskega plina, izognil bi se tudi problematičnim tranzitnim težavam. Meseca maja je ruski plinski monopolist Gazprom s predstavnikoma Italije, Grčije, Bolgarije in Srbije podpisal sporazume o gradnji tega plinovoda, ki naj bi se nadaljeval čez Madžarsko in Slovenijo v Avstrijo. Minulega 14. novembra sta

sporazum o sodelovanju pri gradnji in uporabi Južnega toka podpisali Rusija in Slovenija. Trenutno se Rusija pogaja še z Madžarsko, Hrvaško in Romunijo. Plinovod naj bi začel delovati leta 2013.

V zvezi z načrtovano mrežo plinovodov kaže omeniti dvoje ugotovitev. S plinovodom Severni tok se Rusija izogne prehodu plinovoda čez Ukrajino, ki ji že nekaj let povzroča težave. Enako se ji s plinovodom Južni tok izogne ob Črnem morju. Plinovod Evropske unije Nabucco pa po drugi strani obide Rusijo in prek Turčije, Bolgarije in Romunije doseže Madžarsko in Avstrijo. Državam Unije naj bi se tako zagotovila neodvisnost od ruske oskrbe s plinom.

Kot omenjeno, uplinjevalniki predstavljajo pomemben člen v

oskrbovanju s plinom. Italijanski gospodarski dnevnik *Il sole 24 ore* je pred kratkim obširno pisal o tej problematiki in med drugim ugotovil, da Italija naj bi danes potrebovala tri oziroma največ štiri plinske terminale poleg prvaka odprtega terminala pri Rovigu v sosednjem Venetu. Zato

gradnja uplinjevalnika v najbolj nepriemernem mestu italijanske obale, to se pravi v Tržaškem zalivu, ni stvarno utemeljena, a kljub temu ga številni vplivni dejavniki vsiljujejo. Iz utemeljenih razlogov mu nasprotuje sosednja Slovenija. Okoljevarstvena organizacija *Alpe Adria Green* je minuli teden vložila pritožbo na upravno sodišče FJK in na Deželno upravno sodišče v Laciju, ki je pristojno za vso državo, za zaustavitve gradnje vseh načrtovanih uplinjevalnikov v Tržaškem zalivu. Priziv na deželno upravno sodišče sta vložila tudi miljski župan Nesladek in dolinska županja Fulvia Premolin.

Alojz Tul

Nejasna usoda pomembnih organov uprave Goriška občina ukinja mestne rajonske svete

Ključni trenutek za obstoj rajonskih svetov bo zelo verjetno za občinske volitve v Gorici leta 2012. Že zdaj pa je jasno profilirana politična volja sedanje goriške mestne uprave, ki je že drugič zaporedoma drastično oklestila denarni prispevek za delovanje rajonskih svetov. To je bilo povedano prejšnji teden na srečanju med občinskimi upravi-

telji in vsemi predsedniki goriških rajonskih svetov, ki je potekalo v goriški mestni hiši. Prisotni so bili tudi Walter Bandelj, Mario Breščina in Lovrenc Peršolja, trije slovenski predsedniki rajonskih svetov Podgora, Štandrež in Pevma-Štmaver-Oslavje.

Na goriški občini je v preteklosti že večkrat stekla razprava glede utemeljenosti števila rajonskih svetov

Na dnu...

Povejmo na glas

Smo res nemočni za dobro?

Vsekakor velja takoj odgovoriti na naslovno vprašanje: ne, nismo nemočni za dobro, sposobni smo se odločati v smeri dobrega za vse in ne zgolj zase, sposobni smo delati dobro in odpravljati tudi velike stiske, če le to hočemo. Pa vendar, nedavna Svetovna konferenca o prehrani v Rimu nas je ponovno navdala z občutkom nemoči, in to res ni prijetno doživeti. Vsak šesti človek na svetu trpi za lakoto, in kar je verjetno še bolj uničujoč podatek, vsakih šest sekund zaradi podhranjenosti umre otrok. Organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo FAO bije plat zvona, ravno tako generalni sekretar svetovne organizacije, kljub temu pa se to zdijo glasovi vpijočih v puščavi. Tudi se zdi, da se bo v bližnji prihodnosti v smeri odločnejšega spopada z lakoto in revščino zelo težko zgodilo kaj prelomnega. Industrijsko najbolj razvitih držav, znanih pod nazivom G 8, na konferenci npr. sploh ni bilo. Res da so na svojem zadnjem zasedanju v Aquili namenile boju za odpravo lakote 20 milijard evrov, ki bi jih nakazale letos in v naslednjih dveh letih, toda od te napovedi se za zdaj ni realiziralo nič. Očitno vse skupaj ni tako enostavno, saj se iz ust najvišjih državnikov kar praviloma ponavljajo visoko leteče obljube, kako da je nujno premostiti vse večji prepad med razvitimi in revnimi, potem pa se zgodi malo, gotovo mnogo premalo. In v tej točki se rojeva nemoč t. i. navadnega človeka, ki ne pripada svetu politike in je slej ko prej globoko prepričan, da bi bilo treba revnim in lačnim

zares pomagati. Teško je namreč verjeti, da bi bil ta t. i. navadni človek, se pravi velikanska večina, torej vsi mi, ravnodušen ob dejstvu, da po svetu otroci zaradi lakote množično umirajo. Ne nazadnje politiki najrazvitejših držav pomoč obljublajo, kar pomeni, da se zavedajo teže problema, zavedajo se občutka znatnega dela svetovne javnosti, kako je naša tozadevna negibnost že nečastna in s tem mučna, zato naj se končno nekaj odločilnega naredi. In kljub temu se ne naredi, čeprav globoko v sebi vemo, da bi se moralo narediti. Se ne naredi, ker nismo povsem do kraja prepričani, ali nekaj prelomnega sploh hočemo sprožiti? Ker se nam zdita revščina in lakota v svetu prevelik problem, da bi se ga lahko lotili, podobno kot to velja za okolje in podnebne spremembe? Se bojimo znižanja naše življenjske ravni, če bi revnim in lačnim učinkovito pomagali? Dejstvo je, da se v razvitem svetu nekako ne moremo premakniti z mesta in ta občutek je porazen, nemoč je zanj kar preblaga beseda. Verjetno res premalo verjamemo v tudi za nas koristen učinek pomoči prizadetim in ogroženim, premalo verjamemo v pomoč drugim, kar je edini resnični smisel našega bivanja: dobro dejanje pomaga ljudem v stiski, nas pa odtrga od tesnob in strahu zase in zgolj zase, odtrga nas od strupa nesmisla, ki nam sicer vlada. Dejanje dobrega je preprosto naša rešitev in odrešitev, ki bi se je morali okleniti z vso močjo in z vsem srcem.

Janez Povše

V četrtek, 5. novembra 2009, se je Veit Heinichen, pisatelj nemškega rodu, ki biva v Trstu, vrnil na goriško železniško postajo, v društvo APT. Na večeru je govoril o novem romanu z naslovom Die Ruhe des Starkeren (Mir močnejšega), katerega zgodba se dogaja tudi med Trstom, Gorico in Novo Gorico. Veit Heinichen se je rodil leta 1957 v Nemčiji. Diplomiral je iz ekonomije v Stuttgartu. Postal je založnik in soustanovitelj založništva Berlin-Verlag; tu je deloval do leta 1999. V Trst je prišel iz gole radovednosti že pred dvajsetimi leti. Mesto ga je polagoma vse bolj prevzemalo, dokler se ni poročil s Tržačanko in se odločil, da se presele. Že vrsto let živi in ustvarja v Trstu. Njegovi romani so postavljeni v tržaško okolje. Nekatera njegova dela so že postala scenarij za film. V Nemčiji je njegove televizijske nadaljevanke spremljalo devet milijonov gledalcev. V kratkem bodo začeli snemati novo nadaljevanke prav v Trstu in na Krasu. Pisatelja je predstavil Stefano Cosma. Še prej pa sta oba nazdravila s kozarcem novega vina, ki so ga pridelali Radikonovi. Ob tej priložnosti smo postavili pisatelju nekaj vprašanj.

Gospod Veit, kje ste dobili navdih za pisanje kriminalnih romanov? Zakaj postavljate v središče svojih del teme, kot so kriminal, uboj, sodstvo?
Kriminalni roman je v preteklosti veljal za manj vredno literarno zvrst, očitali so mu množičnost, popularnost, ideološkost, moralističnost ali propagandističnost. Dandanes to ne velja več. Roman je bil že od vsega začetka ogledalo neke dobe, nekega določene kraja. Skozi oči glavnih junakov bralec spozna usodo in življenje nekega naroda, neke družbe. Vendar v naši postmoderne družbi, kjer se je življenje člo-

veka res oddaljilo od bivanja, edini možni roman je kriminalka. Dovolj, da odpremo katerikoli dnevnik, pa spoznamo, da je vsebina marsikaterega članka raziskava o goljufiji ali preiskava o kaki finan-

čni aferi. Živimo v taki družbi, v kateri imamo vsak dan pred očmi uboje, napade, izkoriščanje, in to se ne dogaja samo v ožjem krogu ljudi, ampak v "globalizirani družbi". Živimo v temni družbi, ki hoče po vsej sili izkoriščati človeka "mimo" demokracije. Iz tega sledi, da, če hoče kdo spoznati sodobno družbo, mora pisati ali brati o prigodah, dogodkih, občutkih, usodah posameznikov, ki se realno dogajajo okoli nas. Mislim, da se kriminalni roman lahko približa resnici bolj kot katerikoli članek v časopisu. S svojimi deli sem se vključil v tisto zvrst detektivskih romanov, ki se ukvarjajo z družbo, s tem pač, kar se dogaja okoli nas. Po navadi se moj način pisanja oddaljuje od klasič-

Intervju s pisateljem Veitom Heinichen

Meja ni nekaj, kar zapira!

ne zgodbe kriminalnih romanov, v katerih je zločinec kaznovan. Take so npr. televizijske nadaljevanke, kot je Derrick. Žal pa vemo, da v vsakdanjem življenju ni vedno tako. Med detektivske zgodbe sem sam vedno postavljala dve veliki umetnini iz svetovne književnosti: Zločin in kazen velikega pisatelja Dostojevskega in Rdeče in Črno Stendhala.

Kdaj in zakaj ste začeli pisati knjige?
V pisanju sem samouk, pisati sem začel že kot otrok. Vedno sem bil pozoren opazovalec družbe in hkrati soudeleženec dogajanja. Pisatelj se pač mora poglobiti v zgodbo, ki jo hoče napisati, se mora potruditi, da jo čim bolj razume v vsakem smislu, brez olepšavanja. Šele nato lahko ustvari kaj pomembnega. Poudariti moram, da bi moral isto delati

vsak od nas, čeprav ni pisatelj. Vsak bi se moral poglobiti v družbo, v kateri živi, in biti soudeležen pri skupnem življenju.

Kje dobite ideje in kdo so vaši vzorniki? Kateri pisatelji so vam blizu?

Ko me sprašujejo po najljubšem pisatelju, po navadi povem, da nimam enega samega vzornika, ampak veliko. Isto se mi dogaja z vinom: nimam rad le ene vrste vina. Različnost je bogastvo.

Dejstvo, da glavne osebe vaših romanov prečkajo meje med državami, ima literarni pomen?

Vedno sem živel ob meji, saj sem se rodil v Nemčiji, v pokrajini, ki meji s Švicco in Francijo. Mislim, da tudi vi, ki živite "za mejo", ve-

ste, da taki, kot smo mi, imajo posebno mišljenje, ki ga drugi s težavo razumejo. Meja v našem gledanju ni nekaj, kar zapira, ampak odpira. Ljudje ob meji so bolj odprti kot drugi prav zaradi tega, ker so veliko pretrpeli in ker vedo, da ima življenje na obeh straneh meje enak "okus". Seveda takih misli niso tisti ljudje, ki so ostali vključeni v preteklost in ki niso zmožni se odpreti drugemu. Teh pa ni veliko. Mene sicer ne zanimajo samo posamezni kraji, kot so lahko Trst, Gorica, Sežana, Vipava itd., mene zanima bolj geografsko območje, v katerem živimo. Meja je vedno "nekaj zelo abstraktnega". Edina naravna in ne abstraktna meja v Evropi je meja okoli Islandije. Čeprav živimo pri meji, vsak, tudi manjši dogodek odmeva tudi drugod. To, kar se je na primer zgodilo na Baltskem morju, se je odražalo tudi tu pri nas. V tem vidim neki svet "brez meja". In zato je različnost bogastvo, iz katerega lahko vsi črpamo.

Se vam ne zdi, da se dandanes marsikdo boji različnosti?

Seveda. Prav naša potrošniška družba skuša vse poenotiti, saj ji je to bolj pogodu, ker družbeni voditelji gledajo le na dobiček. Veliko dobrega za posameznika in človeštvo radi prezrejo, češ da ni "zanimivo za tržišče".

Ta vaš zadnji roman Die Ruhe des Starkeren je nekakšna nadaljevanke prejšnjih zgodb. Veliko vaših romanov ima že v naslovu besedo smrt (Smrt na Krasu, Smrtni ples, Vsakemu svojo smrt, Smrt več dolgo senca, Smrt na čakalnem seznamu).

Ja, vsak naslov ima svojo zgodbičo. Tako sem npr. za naslov romana Totentanz (Smrtni ples) našel navdih pri freskah iz XIV. stoletja starodavne cerkve na Krasu v Hrastovljah, ki sem jo večkrat obiskal. Ta je ena izmed najlepših in

najbolj dragocenih umetnin na ozemlju Severnega Jadrana. Zgodba romana se začneja prav v tej cerkvi. Moje zadnje delo, Die Ruhe des Starkeren, pa govori o sodobni krizi in jo skuša odkriti v vsakem kotičku, kjer se skriva. Naslov poudarja umirjenost, ki jo lahko ima le tisti, ki ne dopusti, da bi ga kriza današnje družbe popolnoma obvladala, in zna obdržati sredi kaosa "mirne živce". V romanu je protitež komisarju Laurentiju Goran Newmana, sin neke Slovenke in Američana, ki si zgradi sredi Krasa kmetijo z najmodernejšimi tehnološkimi stroji in se ukvarja z ne prav čistimi posli. Sodobna kriza je bila predvidljiva, ni bila nekaj šokantnega. Že pred leti smo lahko opazili nekaj njenih znakov, ki so bili prisotni že, ko sem še delal v Nemčiji kot podjetnik. Moja zadnja knjiga skuša dati bralcu odgovore na vprašanja o vzrokih in posledicah finančne krize, hkrati pa se tudi sprašuje o tem. Dandanes živi samo v Evropi približno 30% prebivalstva na meji revščine: to je nedopustno!

Kakšen pomen ima za vas padec državne meje med Italijo in Slovenijo?

Moja zadnja knjiga se začneja prav s tem dogodkom, in sicer z vstopom Slovenije v schengensko območje. Bil sem zelo vesel tega dogodka, ker sem bil naveličan gledati ob prehodu meje večkrat neprijazne in z dolgočasne obraze mejnih policistov. Zavedel sem se, da ljudje, ki so zaposleni na meji, so "enaki" po celi Evropi. Vem, da je marsikdo tožil, da se bo ob padcu mej povečalo predvsem "makrokriminalstvo", vendar to ne drži, ker meja ni nikoli ustavila tatu ali zločinca. Hudo delci so se vedno posluževali ponarejenih potnih listov ali pa so dobro vedeli, kje lahko brez skrbi prečkajo mejo. Mislim, da je meja bolj ustavljala pretok kulture in misli.

V vašem romanu glavni junak, komisar Laurenti, večkrat prečka mejo med Italijo in Slovenijo ter sodeluje s kolegi policaji z onstran meje. Mislite, da se bo to dogajalo tudi v resnici?

Sodelovanje med policaji čez mejo je vedno obstajalo. Po padcu meje je le-to postalo bolj uradno; zakoni so se morali spremeniti. Tudi tam, kjer so še občutena nasprotja med Slovenci in Italijani, se bodo s časom ugledila in mislim tudi izginila. To velja še posebno za mlade. Vedno bolj bi morali iskati sodelovanje. Mislim, da se v Gorici nekaj premika. Kot primer bi navedel premike na zdravstvenem področju in v prevoznih podjetjih.

V katere jezike so prevedena vaša dela?

Prevedena so v deset jezikov.

Kako gledajo junaki vaših zgodb na družbo, kako pa vi gledate nanjo? Zdi se, da je danes preprost človek potisnjen v ozadje, da obstaja prepada med vsakdanjim življenjem in velikim globalnim svetom, ki ga vidimo le po televiziji. Zdi se, da živimo z občutki nemoci, ker ne moremo vplivati na sodobno dogajanje.

Kriminalni roman je dandanes še bolj resničen, ker smo v družbi vsi soodgovorni. Res je, kar pravite. Vendar posameznik lahko nekaj naredi: lahko se pozanima, se posvetuje, poglobi osebno kulturo. In to ne samo s tem, da pasivno sedi na kavču in gleda televizijo ali da bulji v spletne strani. Internet mu je lahko v pomoč, da izve, kaj se dogaja v drugih krajih, v drugih državah, lahko prebira tuje časopise in tako širi svoje obzorje.

Ali pišete že kako novo delo? Vedno kaj pišem, vendar v tem trenutku ne smem nič razkriti. Ni še čas za to.

Kaj bi svetovali mladim pisateljem?

Rekel bi jim, naj trdo delajo in naj se ne bojijo pisanja, naj ne uničijo, kar so napisali, čeprav se jim ne zdi dobro. Vsak v življenju zgreši, zaide, a mora spet najti pravo pot. Svetoval bi jim, naj se skušajo poglobiti v to, kar delajo, in naj se ne preveč osredotočajo nase. Pomembno je, da ostanejo kritični do sebe in da ne izgubijo upanja. Pri pisanju in ustvarjanju pa mora biti zraven tudi zabava.

Karlo Nanut

DAROVİ ZA VZDRŽEVANJE DUHOVNIKOV Pogovor / Msgr. Pietro Farina, predsednik Odbora CEI za promocijo ekonomske podpore Cerkvi

Čut pripadnosti Cerkvi vabi kristjana k odgovornosti do njenih potreb

"Kako živijo duhovniki? Je res, da prejemajo plačo? In kdo jim jo daje, Vatikan ali država?" Odkar je msgr. Pietro Farina postal predsednik Odbora za promocijo ekonomske podpore katoliški Cerkvi, posluša ta vprašanja vse pogosteje. Gre za legitimno "radovednost" vsakogar, ki upravičeno gleda na duhovnikovo poslanstvo kot na nekaj, kar mora biti popolnoma zastojno, in vendar se zaveda, da tudi Božji služabnik ima neodložljive gnotne potrebe kot vsakdo drug. "Jaz pravim", trdi škof iz Caserte, "da je beseda 'plača' napačna. Po navadi rajne uporabljamo izraz 'povračilo', čeprav tudi ta ne daje prave podobe pojmu".

Ekscelenca, kako bi morali torej reči?

Točni izraz si moramo šele izmisliti. Pomembno pa je razumeti, da duhovnikovo delovanje ni delo, ki ga moramo na neki način "plačati". Ne gre za poklic, ampak za poslanstvo. Če stopimo v to perspektivo, ki je priložna tudi številnim našim dobrim vernikom, se nam bo zdelo naravno tudi vse ostalo.

Npr. to, da mora duhovnik pač živeti od nečesa?

Točno tako. Če hoče vlagati čas, zmogljivosti, energije v službo skupnosti "s polnim delovnim ur-

nikom", mora pač imeti kaj jesti, se obleči, živeti v stanovanju: torej živeti. Nihče ne živi samo od zraka.

Kaj predlagate Vi?

Meni je všeč beseda "vzdrževanje": ta izraz, bolje kot plača ali povračilo, govori o tem, da duhovniku ni mar služiti sorazmerno s tem, kar dela ali opravi, ampak mu zadostuje, kar mu zadošča za dostojanstveno življenje. Vse drugo dela z veseljem in predanostjo, saj gre za čisto "poslanstvo" za Božje kraljestvo.

Beseda "vzdrževanje" je stopila v govorico italijanske Cerkve, saj se že nekaj let govori o "Darovih za vzdrževanje duhovnikov". Zakaj ste čutili potrebo po ustanovitvi tega sredstva, ki dopolnjuje navadne darove vernikov po župnijah?

Če hočem odgovoriti na to vprašanje, moram v glavnih obrisih opisati sistem, ki je nastal pred dvajsetimi leti iz revizije konkordata. Po logiki bi morala vsaka župnjska skupnost, ki ji duhovnik služi z vsem tem, kar je, biti zmožna mu nuditi "vzdrževanje". To pa v stvarnosti ni mogoče za veliko večino župnij: za tiste, ki imajo malo prebivalcev, ki so poleg tega še revni. Dovolj je pomisliti na dejstvo, da ima v Italiji na 26 tisoč župnij kar 12 tisoč manj kot tisoč prebivalcev in približno štiri tisoč celo manj kot 250. Kljub

vsemu vsak škofijski duhovnik, naj bo bolan, ostarel, v pokoju ali še v polnosti svojega dejavnega služnja, v mestu ali v zakotni goriški vasi, lahko računa na vzdrževanje, ki gre od 882 evrov mesečno v primeru, da je bil komaj imenovan, do 1.376 evrov, če gre za škofa tik pred upokojitvijo.

Darovi nedeljnikov torej ne zadoščajo?

Darovi, ki jih dajejo verniki ob nedeljah, včasih majhni in skromni, zadoščajo komaj (in včasih niti ne) za navadne upravne stroške župnjske cerkve in pastoralnih stavb (elektrika, kurjava, čiščenje, vzdrževanje itd.). Zato je nujen dodatni sistem veznih posod, ki bi omogočal pretok prispevkov za vzdrževanje večjih in bogatejših župnij manjšim in revnejšim. Poleg tega je potrebna "kompenzacijska soba", in sicer Osrednji inštitut za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero - ICSC), ki poseže na vsedrjavni ravni, da integrira morebitne potrebe in neenake razmere. To službo omenjenega Osrednjega inštituta, ki izenačuje prispevke, omogočajo sklad osem tisočink (delno gre tudi za vzdrževanje duhovnikov) in svobodni darovi vernikov, ki darujejo neposredno za vzdrževanje duhovnikov.

Ta sistem deluje že več kot dvajset let. Kakšen je njegov obračun?

Obračun je brez dvoma pozitiven.

V bistvu se je ohranila izvirna nastavitve. Nekatere spremembe so imele opraviti samo s "tehničnimi" dopolnili. Lahko pa zadržimo, da je čas potrdil inovativne in pogumne izbire, ki so bile sprejete ob reviziji konkordata, kar potrjuje tudi dejstvo, da so sistem pozitivno sprejeli duhovščina, javno mnenje in v bistvu doseganje ciljev gospodarskega izenačevanja ter upravne udeležitve, ki je bila tedaj določena. Z druge strani je prišlo z leti še do manjših uskladitev.

Na primer?

Nujno je bilo vnesti nekatere popravke v mehanizem, ki določa višino povračila duhovnikom. Če pogledamo podrobneje, je bilo potrebno prilagoditi sistem zmanjšanju števila duhovnikov in postopnemu zvišanju njihove srednje starosti. Dejavnim duhovnikom je bilo naloženih več nalog, kajti pastoralne potrebe ostajajo enake kot pred dvajsetimi leti oziroma v glavnem so danes še zahtevnejše. Povečala pa so se tudi ekonomska bremena, povezana z opravljanjem njim zaupane poslanstva, bremena, ki jih niso sposobne nositi neposredno župnije ali ustanove, pri katerih duhovnik opravlja svoje delo. Pomislimo npr. na ceno goriva, ki ga mora plačevati župnik, zadolžen za več župnij, ki so med sabo tudi oddaljene in pogosto ne razpolagajo z zadostnimi ekonomskimi sredstvi.

Katere inovativne prijeme sistema, ki je v veljavi že dvajset let, lahko omenite?

Najprej dejstvo, da že dvajset let bolni in ostareli duhovniki niso več prepuščeni sami sebi, kot se je dogajalo do revizije konkordata leta 1984. Poleg tega ima ICSC tudi naloge, da poskrbi za naših 600 "fidei donum", to je za italijanske škofijske duhovnike, ki so v misijonih v najrevnejših državah sveta.

Kakšna je skrivnost, ki omogoča, da razumemo pomen Darov za vzdrževanje duhovnikov? Pripadati in pomagati: to sta glagola, ki ju pogosto citirate. Zakaj?

Skrivnost po mojem tiči v dveh glagolih: pripadati in pomagati. Sem namreč trdno prepričan o tem, da bolj raste čut pripadnosti župniji in, prek nje, Cerkvi, toliko bolj raste tudi svobodna in odgovorna želja "podpreti njene potrebe": prva med temi je konkretna pomoč za vzdrževanje duhovnikov, ki so tako potrebni za življenje vsake cerkvene skupnosti. Ko je kristjan prepričan o tem,

da je župnija kot njegov dom, njegova družina, ko torej v njem dozori ta globoki čut pripadnosti, tedaj bo znal sprejeti nase breme "ekonomske podpore", da bi njegova župnija lahko živela in delovala. Dva privilegirana kanala za to podporo, zajeto v italijanski glagol "sovenire" (slov. pomagati, spomniti se), sta podpis za osem tisočink, ki ne stane nič, in vsaj letni Dar Osrednjemu inštitutu za vzdrževanje duhovnikov, ki sicer zahteva dokaj veliku dohodnino, pa čeprav je odteljiv. / (prev. DD)

Pismo

Iz gozdne globeli na Mačkovcu nad Robom

To nedeljo sem se odločil, da prisostvujem sveti maši "sub divo" - v zavetju gozdov na kraju morišča domobrancev s postojanke Grahovo, daljnega leta 1943.

V zbrani tišini gozdov se nas je zbralo okoli 40 ljudi, v glavnem starejših možakarjev. Sporočilo mašne homilije župnika iz Loškega potoka pri Starem Trgu pri Ložu, gospoda Kebeta, je bilo: "naj v onstranstvu komunistični rablji objamejo svoje žrtve in jih prosijo odpuščanja, kajti Kristus je gotovo umrl za vse, za oboje. Naj iz te žrtve nastane seme novih kristjanov, generacije ljudi, ki bi resnično začeli živeti iz pravih verskih korenin".

Tudi jaz resnično upam (kot je bila kri mučenec vedno seme novih kristjanov), da bo ta strašna smrtina žetev padlih med našo bratomorno vojno rodila generacijo nove dobe: dobe kreacije, humorja, fantazije, inteligence, če-

prav žal ugotavljamo, da komunistična mentaliteta še vedno živi, močno živi, in to v še bolj perfidni obliki konzumizma in moralne izprijenosti.

Ob vsem tem so se mi porajale preroške misli o prihodnosti. In znova in znova sem osupel, ker ugotavljam, da smo slovenski kristjani leta 1991 pred izzivi padca totalitarne ideologije popolnoma odpovedali. Ni smo znali uporabiti obzorij neskončne svobode. Pozabili smo na osnovne moralno-etične vrednote: zmernost, modrost, pravičnost in smo se pustili zavesti od najbolj banalne morilske požrtnosti. Zato ni čuda, da se tudi na Slovenskem strahotno širi kultura smrti, v obliki strahotne požrtnosti,

nezmernosti, moralne podivjanosti.

Torej, ljubi slovenski kristjani, ne bodimo tako neumno naivni in zavrzimo to pogubno miselnost

Prof. dr. Anton Strle

(Ob godu sv. Cecilije)

"Pusti peti mojmu slavcu..."

Dogaja se nam, da velikokrat prezremo, kaj nam Bog sporoča po bogoslužju, naši govornici in tudi po petju. Prav pri slednjem nam ponuja tudi razliko med petjem in petjem! Teško razumemo, kaj pomeni biti član cerkvene zbornice ali prosnetega. Cerkevni zbor služi bogoslužju in je vez med Božjo besedo in verniki. Vloga cerkvenih pevcev je podobna vlogi, kakršno je imel Janez Krstnik. Dejal je: "Nisem tisti, za katerega me imate". Cerkevni pevci s petjem oznanjajo, da pri vsaki maši pride med nas Odrašenik, ki ga nismo vredni, vendar ga potrebujemo, če želimo biti v Njegovih bližini. Tega bi se morali še posebej zavedati tisti, katerim je Veliki Pevec podaril glas in posluš. Tudi za to spoznanje je potrebna ponižnost srca. Biti ponižen pa včasih nam ljudem le ni lahko.

Ugotavljamo, da so pevci veliko

bolj dovzetni za pripravo nebogosluznih prireditev kot pa za pripravo na nedeljsko mašo. V luči Svetega pisma je to celo razumljivo: Pokazati, kaj znaš in zmoraš, je svojstven užitek. Oznanjati Jezusa pa ni lahko in cerkveni pevci pri bogoslužju ga oznanjajo. Da nam to uspe, je potrebno, da vedno znova obnavljamo vero Vanj in da smo z njim v iskrenem odnosu. Zato mu moramo odpreti srce in mu pri petju dati prvo mesto, ki mu tudi gre. Človek je svoboden in v to nas ne more nihče prisiliti, niti Bog, ki nam je dal svobodno voljo tudi pri petju.

Z mlajšim organistom sva šla v mestu na kavo. Natakarka je bila Afričanka. Naročil sem kavo po slovensko. Seveda me ni razumela, šele, ko sem povedal v italijanščini, se je prijazno opravičila, naj ji oprostim, ker ne zna našega jezika, obljubila pa mi je, da se bo potrudila, in ko bom zo-

pet prišel, me bo skušala razumeti. Mislite, da je to provokacija? Nikakor! Ljudje morajo slišati moj materni jezik. Samo s tem, da ga govorim, ga ohranjam živga. Svoje mame kot tudi narodnih korenin ne morem zatajiti - vedno jih moram spoštovati! Če vem, da je tako prav, bom na domačem koru tudi prepeval slovenske cerkvene pesmi. Ni vseeno, kaj se na koru poje. Pa, tudi kako, ne! Prav zaboli me, ko mladi pri maši več ne poprimejo naših slovenskih nabožnih pesmi, ampak buljijo v prazno, kot bi poslušali nekaj, kar jim ni razumljivo, pa vendar so to pesmi mojega in tvojega maternega jezika! Zakaj je tako: ker jih nihče več teh pesmi ne uči! Kaj vse učimo danes mlade, to vem vsi učimo, da se zlasti bolj "nobel pevovalje" izogibajo, češ da je to prešlo. Prešli pa bodo tudi vsi tisti pevski (pa tudi pivski) visokodonečni nastopi, s takšnimi in drugačnimi kolajnamami, ker bo kmalu zapel kdo drug bolje, ne bodo pa prešle tiste velikokrat "pofušane" zapete pesmi pri maši, ki jih slišimo iz že zelo razglašanih ust naših non in nonotov. Prvo je

polnega vampa. Rotim vas, nehajmo verjeti vsem novopečenim 'politikom'.

To svoje rotnje lahko podkrepim s pričevanjem enega od preživelih domobrancev, ki še živi v Velikih Blokah in je po poklicu zidar. Ta mi je po tej sveti daritvi nemočno tožil: "Veste, komunizma žal še ni konec. Še sedaj rovarijo in pogubno zavajajo ljudi, blodijo s svojimi marnjami o svetu brez težav, o svetu sreče brez Boga in zastrupljajo duše s pogubnim, tako imenovanim liberalizmom".

Ponovno me je globoko sram, da se Slovenci pustimo zavajati s temi postkomunističnimi, svobodnjaškimi blodnjami. Ne morem razumeti te pošastne naivnosti naše slovenske duše in osebno pozivam k temu, da se ogibamo vse te neumne megle in se poglabljamo vsak dan v branje psalmov, evangelijev in predvsem starozavezne Knjige modrosti. Vrnimo se predvsem k spoštovanju narave, Božjega stvarstva, zato da na naše kmetije, ki jih uničujejo blodnje sodobnih ekonomistov, zopet privedemo mladi rod in da te starodavne domačije zopet pridobimo za življenje v konsenzu z materjo naravo.

Ali ni že Thomas Merton napisal

v knjigi Nihče ni otok: "Družba, ki je obsedena z užitek, je zapisa propadu". In še to, "ko je postalo človeštvo obsedeno s trojnimi poželenjem, so vsa naša dejanja bolj ali manj laganje Boga!" Ter še tretja njegova misel: "prvič v zgodovini se je zgodilo, da človek lahko nekaznovano laže!"

Dragi rojaki, okrepimo močno vero v osebnega dobrega Boga, ki nas je ustvaril in sledimo naukom njegove utelešene Besede. Edino v tem vidim pot in smisel preživetja, če pa bomo sledili vsem ostalim glasovom, nas čakajo samo obup, gnus in smrt.

Post scriptum, k spominskemu zapisu o prof. dr. Antonu Strletu Lahko rečem, da je bila zanj zelo

značilna temeljna zgroženost, nezadovoljnost s človekom sedanje časa na Slovenskem. Dostikrat je jadikoval: "Slišite, saj ta svet ni nič! Od vsega tega ne bo nič ostalo! Veste, saj Cerkev ne more biti nič boljša od družbe, v kateri se nahaja. V tem stanju pa lahko ves narod propade".

Če naj si dovolim kratek komentar, iz tega veje Strletov zdravi duh, duh zdrave razsodnosti, da se brez vere v osebnega Boga enostavno ne da živeti in je ravno ta negacija Boga pri sodobnem človeku v bistvu njegova smrt. Tako si lahko razlagamo današnjo vesplošno razčlovečenje človeka v naši sodobni Evropi.

Na dan sv. Luke, 18. oktober 2009
Vaš Pavel Bračko

Solidarnostni sklad goriške Cerkve

Ekonomska kriza ne prizanaša niti na območju goriške nadškofije. Številna podjetja so bila, so in še bodo prisiljena odpuščati na desetine delavcev in uslužbencev, pa tudi neodvisni delavci se spopadajo s hudimi finančnimi težavami. Kot je že večkrat poudaril Benedikt XVI., ima kriza korenine v skopuštvo in malikovanju denarja, v kulturnem vzorcu, vezanem na svobodni trg. Spremeniti bi morali stil življenja, opustiti bi morali iskanje zasluzka za vsako ceno in tkati konkretne vezi solidarnosti in vzajemne pomoči.

Tudi zato je goriška Cerkev prek Škofijske karitas in s podporo Goriške hranilnice ustanovila solidarnostni sklad za ljudi, ki so izgubili službo. Kdor je potreben, lahko prejme informacije v župnijah ali prostovoljnih združenjih. Sklad upravlja Karitas, pomembno vlogo pa igrajo prav župnije in združenja, ki vlagajo prošnje in s pomočjo "tutorja" spremljajo osebe v stiski. V sklad lahko prispevajo župnije, zasebne ustanove in sploh kdorkoli. Kdor ima službo, lahko tudi "podari" eno uro svojega dela v korist tistim, ki so brez službe. Več informacij v župnijah in na Karitas.

Goriška nadškofija

Srečanje družinske pastorale o zakonu in drugih oblikah skupnega življenja

Družinska pastoralna goriške nadškofije vabi v soboto, 28. novembra, ob 16. uri v avditorij Foga (Korzo Verdi 4) na srečanje o zakonu in drugih oblikah skupnega življenja, o svobodi in zvestobi. Govoril bo prof. Sinuhe Marotta.

Praznik laičnih združenj v Trziču

Konzulta za laična združenja goriške nadškofije prireja v nedeljo, 29. novembra, z začetkom ob 15.30 praznik laičnih združenj z naslovom "Enotnost poslanstva v različnosti darov". V župnijskem domu S. Michele v Trziču (ul. Alfieri 6) je na programu ob 15.30 zbiranje, sledi pozdrav udeležencem in uvod v temo: "Enotnost poslanstva v različnosti darov". Ob 16. uri bo nastop otroškega župnijskega zbora Štandrež, ki ga vodi Michela De Castro, ob 16.10 predavanje in pričevanja s področja družine ("Krščansko pričevanje družini" v organizaciji Gibanja ognjiščarjev in Centra za pomoč življenju ter "Prizadevanja za oblikovanje vesti" v organizaciji Forum družinskih združenj) in s področja trpljenja ("Stati ob strani bolnikom, dejavnim subjektom pastorale" v organizaciji Unitalsija in CVS). Med različnimi pričevanji bo nastopila moška skupina Akord iz Podgore. Ob 17.30 bo imel sklepne besede nadškof msgr. Dino De Antoni, ob 17.45 molitev večernic, sledi družabnost. Vabljeni!

Pavlovo leto

dr. Jurij Bizjak

PAVEL IN NJEGOV JEZUS KRISTUS

Pavel se je prvič srečal s Kristusom pred Damaskom: "Ko pa je bil na poti in se je bližal Damasku, ga je v hipu obsijala svetloba z neba. Padel je na tla in zaslišal glas, ki mu je rekel: 'Savel, Savel, kaj me preganjaš?' Odgovoril je: 'Kdo si, Gospod?' In ta: 'Jaz sem Jezus, ki ga ti preganjaš. Toda vstani, pojdi v mesto in povedalo se ti bo, kaj ti je treba storiti!' " (Apd 9,3-6). Pavel je po svojem spreobrnjenju naredil trojno pot: iz judovstva v krščanstvo; iz farizeja v cestinarja; iz preganjalca v apostola.

Tale dva zapisa predstavljata srčiko krščanske vere in zvenita kakor oporoka. Tako piše Pavel o vstajenju: "Zakaj izročil sem vam predvsem to, kar sem tudi prejel, da je Kristus za naše grehe umrl, kakor je v pismih; in da je bil pokopan in da je tretji dan bil obujen, kakor je v pismih; in da se je prikazal Kefu in potem dvanašterim; potem se je prikazal več kot petsto bratom hkrati, izmed katerih je še zdaj večina živih, nekateri pa so zaspali. Potem se je prikazal Jakobu, nato vsem apostolom" (1 Kor 15,3-7). Pripoved deluje kot povzetek vsega, kar je treba najprej sprejeti in nato predati naprej.

In tako piše Pavel o evarhijstiji: "Jaz sem namreč prejel od Gospoda, kar sem vam tudi izročil: da je Gospod Jezus tisto noč, ki je bil izdan, vzel kruh in se zahvalil ter ga razlomil in rekel: 'To je moje telo, ki se daje za vas, to delajte v moj spomin'. Prav tako tudi kelih po večerji govorec: 'Ta kelih je nova zaveza v moji krvi; to delajte, ko-

likor krat boste pili, v moj spomin'. Zakaj kolikor krat jeste ta kruh in pijete kelih, oznanjate Gospodovo smrt, dokler ne pride" (1 Kor 11,23-26). Obe besedili se nanašata na isti dogodek: zadnja večerja namreč napoveduje in vedno znova uresničuje Kristusovo trpljenje in smrt.

Učencema na poti v Emaus je Vstali Kristus rekel: "O nespametna in po srcu počasna za verovanje vsega tega, kar so povedali preroki! Mar ni bilo potrebno, da je Kristus to pretrpel in šel v svojo slavo"? (Lk 24,25-26). Res je tako: celo slavni Izajiev četrti spev o Gospodovem služabniku, ki najbolj natančno opisuje Kristusovo trpljenje in ponižanje, se končuje z zagotovilo, da bo ponižani in umorjeni služabnik za svojo muko brezkončno poplačan in nagrajen, povečan in proslavljen (Iz 53).

Evangelist Janez poroča, da se je Vstali prikazal najprej Mariji Magdalenii (Jn 20,17), potem pa dvakrat vsem apostolom (Jn 20,19-29) in tretjič sedmerim izmed njih ob Tiberijskem morju (Jn 21,2). Apostol Peter pripoveduje Kristusovo zgodbo stotniku v Cezareji in pravi: "Bog pa ga

je tretji dan obudil in je dal, da so ga videli - ne vsi ljudje, ampak od Boga prej odbrane priče, mi, ki smo z njim jedli in pili, potem ko je vstal od mrtvih" (Apd 10,40-41). Podatek, da so 'z njim jedli in pili' poudarja resničnost in prijemljivost njihove izkušnje in njihove doživljanje.

Tudi apostol Pavel našteva Kristusova prikazovanja po vstajenju in kar dodaja še prikazovanje, ki ga je sam doživel pred Damaskom: "Prikazal se je Kefu in potem dvanašterim; potem se je prikazal več kot petsto bratom hkrati, izmed katerih je še zdaj večina živih, nekateri pa so zaspali. Potem se je prikazal Jakobu, nato vsem apostolom. Nazadnje za vsemi pa se je kakor negodniku prikazal tudi meni" (1 Kor 15,5-8). - Tudi Pavlova izkušnja je torej enako trdna in zanesljiva, kakor je trdna in zanesljivo doživljanje prič, ki so Vstalega srečale v dnevih po njegovem vstajenju.

Iz tega apostolovega izkustva je mogla nastati nad vse veličastna hvalnica, ki jo Pavel navaja v pismu Efežanom, in s slapovi svoje svetlobe presega vse zmožnosti človeškega spoznanja in občutja: "Neprenehoma se zahvaljujem za vas in

se vas spominjam v svojih molitvah: Naj vam Bog našega Gospoda Jezusa Kristusa, Oče veličastva, da duha modrosti in razodetja, da bi ga spoznali, in vašemu srcu razsvetljene oči, da bi videli, kakšno je upanje, v katero vas je poklical, kakšno je bogastvo njegove veličastne dediščine pri svetih in kako neizmerna je velikost njegove moči do nas vernikov, kakšno je delo njegove silne moči, ki ga je storil v Kristusu, ko ga je obudil od mrtvih in ga posadil na svojo desnico v nebesih" (Ef 1,16-20).

Vsem je znano, kako se Pavel istoveti s Kristusom, ko pravi: "Živim, pa ne več jaz, temveč v meni živi Kristus" (Gal 2,20). Istoveti se s Križanim, ko pravi 'skupaj s Kristusom sem križan' (Gal 2,19), istoveti pa se tudi s Poveličanim, ko pravi 'mi vsi pa z odgrnjenim obrazom gledamo kakor v ogledalu Gospodovo slavo in se tako v isto podobo spreminjamo iz sijaja v sijaj, kakor po Gospodovem Duhu' (2 Kor 3,18).

V pismu Rim Pavel govori najprej o našem povečanju, ki se bo šele razodelo, in pravi: "Mislim namreč, da se trpljenje sedanjega časa ne more primerjati s slavo, ki se bo razodela nad nami" (Rim 8,18). Malo naprej pa, kakor da je povečanje tudi nad nami že uresničeno, pravi: "Katero je naprej določil, jih je tudi poklical, in katere je poklical, jih je tudi opravičil, katere pa je opravičil, jih je tudi povečal" (Rim 8,30). Naj veter Pavlova navdušenja nad Kristusovim in našim povečanjem zajame tudi krila naše duše in jih napolni z upanjem na slavo, ki se razodeva in se bo razodela nad nami. Amen.

POGOVOR P. Livio Corazza, odgovorni za Karitas na vsedravnih ravni

Odpri so dva nova sedeža Goriške karitas

V nedeljo, 8. novembra, so ob prisotnosti škofa Dina De Antonija odpri dva nova sedeža Goriške karitas v ulici Faiiti in na trgu sv. Frančiška. Na slovesnosti je bilo prisotnih veliko italijanskih, a tudi nekaj slovenskih prostovoljcev. Žal so bili odsotni skoraj vsi predstavniki javnih ustanov, čeprav so vsem poslali vabilo. To je povedal v nagovoru direktor Goriške karitas Paolo Zuttion. Edini prisoten je bil deželni odbornik za zdravstvo Vladimir Kosic. Zuttion je dejal, da so nove prostore v ulici Faiiti poimenovali po misijonarju Adeliju Albertoniju. Albertoni je bil misijonar mednarodnega urada Pimme. V našem mestu je bil v sedemdesetih letih. Bežati je moral iz Kitajske, ker se je razdal za uboge, še predvsem za družine ribičev v Hong Kongu; zaradi tega so ga hoteli ubiti. Da bi ga rešili pred morebitnim maščevanjem, so ga nadrejeni poslali v Gorico, kjer je ostal nekaj let. Pred tremi leti je pater Albertoni zaradi bolezni umrl. Hoteli so ga ohraniti v trajnem spominu s poimenovanjem nove strukture karitas po njem. Nove prostore so odpri zato, ker se je škofija odločila, da bo prodala stari sedež pri Sv. Roku (Center sv. Jožefa). Škofija namreč nima dovolj sredstev, da bi popravila in preuredila stare prostore. V ulici Faiiti so dobili nekaj sob, ki jih bodo uporabili za skladišče oblek in hrane. Odpri so tudi nekaj prostorov, ki jih je karitas preuredila za uradniške posle, v stavbi pri trgu sv. Frančiška. Poimenovali so jih po avstrijskem kralju Karlu Habsburškem in po njegovi ženi Ziti. Karlov ded je bil brat cesarja Franca Jožefa. Po smrti cesarja leta 1916 je postal avstro-ogrski vladar in se je na vse načine trudil, da bi se vojna končala in da bi zavladal mir. Umril je leta 1922 star komaj 35 let. Papež Janez II. ga je leta 2004 proglasil za blaženega. Organizatorji so povedali, da so hoteli združiti odprtje novih struktur z letnim seminarjem za vse župnijske karitas in dekaniji pod naslovom Župnije pred izzi-vom krize. Sam škof je povedal, da je dela po župnijah precej, kajti vsak mesec prihaja vedno več revnih trkat na vrata. Za vodjo seminarja so organizatorji poklicali patra Livia Corazza, ki je odgovoren za karitas na evropski ravni in sodeluje z osemindesetimi evropskimi uradi, ki so porazdeljeni po vseh državah EU. Leto 2010 je EU v dogovoru s karitas razglasila za leto boja proti revščini. Na to se vsaka karitas v Evropi pripravlja z raznovrstnimi pobudami. Pater Corazza je začel s citatom Dietricha Bonhoeferja: "Kdor ne zna poslušati brata, ki mu je blizu, ne zna poslušati ni Boga". Pred predavanjem je direktor Zuttion predstavil obračun Goriške karitas. V sredo, 11. novembra, se je začel tečaj izobraževanja za vso goriško, italijansko in slovensko, dekanijo. Prostovoljci bodo lahko spoznali, kakšno naj bo njihovo delo s priseljenci. Za sklad subsidiarnosti je bilo zbranih približno 260.000

evrov, ki bodo namenjeni za pomoč in podporo revnim družinam. Naslednja pobuda je začetno delovanje društva Onlus, ki deluje v podporo posameznikom in družinam, ki iščejo stanovanje. "Spraj" je že aktiven projekt, preko katerega politično preganjene osebe lahko dobijo začasno stanovanje.

Goriška karitas se prek mednarodne Karitas po svojih močeh vključuje v akcije in projekte ob naravnih nesrečah in drugih nezgodah. Prav tako sodeluje z misijonarji in s posameznimi državnimi dobrodelnimi organizacijami pri različnih projektih razvojne pomoči v tujini. Tudi v Afriki ima nekaj projektov. Zadnji je projekt "Kongo", ki ga karitas podpira v sodelovanju z deželno FJK. Zgradila bo zavod za otroke v stiski, ki so bili prisiljeni

karitas, naj sama pomaga revnim. Mi smo vsi krščeni, zato je vsak "clan karitas" in vsak lahko priskoči na pomoč revnemu ali potrebnemu pomoči. Res je ta finančna kriza marsikoga potisnila v revščino, vendar niso vsi prizadeti. Veliko ljudi ima redno plačo. Naj vsak prevzame odgovornost in naj priskoči na pomoč tistemu, ki ni imel iste sreče. Vzroke za brezposelnost in revščino ni treba iskati samo v banknih aferah. Vzrok je tudi v tem, da smo bili navajeni živeti na zelo visokem (previsokem) standardnem nivoju. Hoteli smo čim hitreje obogateli. Sedaj pa občutimo posledice. Cilj karitas ni le v tem, da priskoči na pomoč revnim, ampak tudi, da spodbuja vsakega izmed nas k dobremu. Pred leti smo mislili, da bo prišla nevarnost z vzhoda, iz komuni-

stjane sodobna kriza?

Najprej se moramo kot kristjani vprašati, zakaj je naša družba zabredla v tako krizo, katere znaki so bili vidni že pred leti. Vedno več družin je namreč postajalo revnih. Vse se je začelo v Združenih državah Amerike, v finančnih krogih. Nadaljevalo pa se je z višanjem cen stanovanj, dolgoletno itd. Evropejci bi verjetno drugače reagirali, ker imajo drugačen odnos do denarja. Kriza bi se morda zaustavila. Ne smemo pa govoriti le o finančni krizi, ampak tudi o moralni. Cerkev je vedno kazala pot do pravice, do usmiljenja. Tudi v ekonomskem svetu se stvari vrtijo pravilno in za vse primerno, če so na delovnih in vodilnih mestih pravični ljudje. Tega ne smemo pozabiti. Kot sem prej povedal, je vzrok krize tudi v tem, da smo se naučili živeti "preveč bogato". Kristjani morajo biti pazljivi, ker se lahko v taki družbi dogaja marsikaj nezaželenega: iskanje grešnega kozla, demokracija lahko zaide v nevarnost itd. Ne pozabimo, da je nazicem prišel na oblast takoj po veliki finančni krizi iz leta 1929. Zato moramo kot kristjani pomagati in spodbujati ljudi k odgovornosti.

Posebno tisti, ki se ga kriza ni dotaknila, mora nekaj storiti za bližnjega, ki je v stiski. Kot primer lahko povem, da so letos, na veliki četrtek, v marsikaterem dekanatu župniki dodelili skladu za podporo ubogim plačo enega meseca.

Odgovor Cerkev in karitas na krizo je bil tale: najprej smo odgovorni na vzgojni ravni. Potrebna sta globoko razmišljanje in debata, da spozna-

mo vzroke. Z raznimi pobudami smo hoteli razčistiti vprašanje o delu kot vrednoti. Človek ne dela le zaradi denarja, zraven mora biti še kaj več. Nazadnje smo hoteli čim bolj konkretno priskočiti na pomoč ljudem v stiski, npr. s posojilom "Speranza", ki je namenjeno vsem družinam s tremi otroki. Vendar skoraj v vsakem mestu so nastale nove pobude v obliki minikredita.

Kaj pa na evropski ravni?

Tudi v drugih državah Evrope se vrstijo podobne pobude. V Bruslju je urad, ki povezuje veliko mrežo 48 karitas po vsej Evropi. Organizacije karitas si prizadevajo razvijati kulturo odprtega dialoga, partnerskega sodelovanja, medsebojnega spoštovanja, podpore, dopolnjevanja in solidarnosti v svoji mreži tako med organizacijami kot tudi med sodelavci - prostovoljci in zaposlenimi. Seveda nekatere organizacije so bolj aktivne, druge manj; španska in nemška karitas sta trenutno najbolj aktivni in se tudi pozitivno zavzemata in spodbujata državne urade v prid revnim. To je nekaj nujnega, kajti sama karitas ne more biti kos "morju" revščine, ki se dan za dnem širi. Žal se razlika med revnimi in bogatimi veča. Pred kratkim sem bil v Ukrajini, kjer je precej aktivna "nova gripa". Opazil sem, da nimajo dovolj zdravil po lekarnah, tudi maske in drugi higijenski predmeti primanjkujejo. Zelo velika razlika je med državami, ki imajo evro valuto, in tistimi, ki je nimajo, saj le-te so tako rekoč brez zaščite in preživljajo še hušjo krizo.

Zahvaljujem se vam za pogovor.

Karlo Nanut

postati vojaki. Sedaj pa so prepuščeni samim sebi in mamilom. V zavodu bodo dobili zdravstveno in psihološko pomoč. Predavanju je sledila debata, v katero so posegli različni prostovoljci in poudarili težave zaradi naraščanja revščine, ki se širi tudi zaradi brezbriznosti nekaterih vladnih in deželnih ustanov do priseljencev in ljudi v stiski. Nekateri so kar hrupno oporekali odborniku Kosicu zaradi deželnega zakona, ki je priseljencem odvzel pravico do zdravstva. Izkoristili smo priložnost in patru Liviu Corazzi postavili nekaj vprašanj.

Pater Corazza, ali se nam lahko predstavite in poveste kaj več o svojem delu v Bruslju?

Jaz spremljam razne projekte, ki jih predstavlja italijanska karitas, in sodelujem z uradi drugih evropskih karitas. Veliko delam tudi z različnimi župnijami v državah Vzhodne Evrope. Bil sem 15 let direktor karitas v Pordenonu. Sedaj že dve leti vodim italijansko karitas na vsedravnih ravni.

Ali je res, da več kot 30% priseljencev EU živi v revščini?

Ja, nad 75 milijonov revežev je v sami Zahodni Evropi. EU se zaveđa, da je nujno čim prej in čim bolj učinkovito sodelovati pri širšem družbenem boju proti revščini in socialni izključenosti v t. i. socialni mreži. Zato je tudi naloga karitas, da po eni strani spodbuja javne državne ustanove, da pomagajo ljudem v stiski, po drugi strani pa, da spodbuja tudi vsakega posameznika, da prevzame svojo odgovornost. Pomoč revnim ljudem mora postati cilj vsakega človeka in ne samo neke ustanove. Ne smemo zabresti v mišljenje, češ imamo

stičnih držav, pozneje smo si predstavljali, da bo prišla z juga. Resnica nas je vse presenetila. Nevarnost je prišla z zahoda, od bogatih, ki imajo v rokah ves kapital.

Kaj mislite o italijanski politiki in o novih zakonih o priseljenih?

Mislím, da v času krize, kot je naša, radi zaidemo v skušnjavo, da po vsej sili iščemo grešnega kozla. To se je v zgodovini večkrat ponavljalo. Mi kristjani moramo gledati z odprtimi očmi na take pojave. Grešnega kozla ne smemo videti tam, kjer ga ni. Zadnje novice celo govorijo, da prav zaposleni priseljenci v resnici pomagajo Italiji v veliki meri. Delajo in sodelujejo 10% pri višanju Pila, v zameno dobijo le 2,5% pomoči v socialni obliki. Žal precej ljudi misli, da nam priseljenci krajejo delo ali kaj podobnega.

Kakšen pomen imajo dandanes besede Bonhoeferja, ki ste ga citirali v predavanju?

Dandanes se karitas mora zavedati, da, če hoče opravljati svojo funkcijo v skladu s Svetim pismom, mora vedeti, da ni dovolj samo "dajati, nuditi stvari", pripravljena mora biti tudi poslušati, biti pozorna do brata, še posebej, če je v stiski. Pred tednom dni smo v rimskem parlamentu predstavili dokument o priseljenih in sam predsednik poslanske zbornice Gianfranco Fini je dejal, da "v Italiji po mnenju nekaterih ni razizma, jaz pa pravim, da sta gotovo neki odpor, neki strah pred priseljenci". Ta odpor občutimo vsi. Bojimo se tujca, priseljence. Kristjan bi moral znati razločevati. Kristjan živi v svetu, a ni od sveta.

Kateri izziv predstavlja za kri-

Kratke

Vatikan z novimi pravili glede prestopa anglikancev v katoliško Cerkev

Vatikan je v ponedeljek, 9. novembra, objavil nova pravila, ki bodo poslej urejala prestop članov Anglikanske cerkve, vključno s poročenimi duhovniki, v katoliško cerkev. Kot so sporočili iz Vatikana, so se za to odločili zaradi "ponavljajočih in vztrajnih" prošelj anglikancev za prestop. Ko je Vatikan 20. oktobra objavil odločitev, je napovedal, da naj bi se v skladu z novimi pravili za prestop odločilo le med 20 in 30 škofov in nekaj sto posameznikov. A napoved je v Veliki Britaniji vzbudila veliko pozornosti, pri čemer je med drugim The Times potezo označil za "potencialno najbolj eksploziven razvoj v anglikansko-katoliških odnosih od obdobja reformacije". Do poteze Vatikana je prišlo v obdobju, ko se Anglikanska cerkev sooča z grozečim razdorom glede vprašanja, ali lahko ženske postanejo škofinje, in zaradi različnih pogledov na škofove homoseksualce in istospolne skupnosti. Odkar je od leta 1992 v celotni Anglikanski cerkvi mogoča posvetitev žensk v škofinje, je v katoliški vero prestopilo že več anglikanskih duhovnikov. Pripadniki Anglikanske cerkve bodo lahko v primeru prestopa v katoliško cerkev sicer obdržali svojo duhovno in liturgično tradicijo. V preteklosti so bile takšne izjeme dovoljene v zelo redkih primerih in v le nekaj državah. Nova pravila glede prestopa anglikancev v katoliško cerkev določajo tudi, da bodo sprejem poročenih anglikanskih duhovnikov med katoliške duhovnike obravnavali ločeno po primerih. Ob tem pa Vatikan poudarja, da to "ne pomeni nobene spremembe" glede siceršnjih zahtev o celibatu.

Vse več Američanov nima dovolj hrane

Ameriško ministrstvo za kmetijstvo je v ponedeljek, 16. novembra, sporočilo, da lani v ZDA 14,6% gospodinjstev oziroma 49 milijonov ljudi ni imelo dovolj hrane za normalno zdravo in aktivno življenje. Minister za kmetijstvo Tom Vilsack meni, da bodo številke za letos še slabše. Ministrstvo za kmetijstvo vsako leto pripravi poročila o prehrambeni varnosti in podatki za leto 2008 so opazno slabši kot leta 2007, ko ni imelo dovolj hrane 11,1% ameriških gospodinjstev. Ameriški predsednik Barack Obama se je na poročilo odzval s potovanjem po Aziji in sporočil, da so podatki zaskrbljujoči, in zagotovil, da bo njegova administracija storila vse, da se to obrne. Prva naloga je po Obamovih besedah ponovno zagrnati rast zaposlovanja. Vilsack pa je v Washingtonu povedal, da bi bile številke še slabše, če ne bi bilo vladnih programov, kot so boni za hrano in t. i. banke za hrano, kjer lahko najrevnejši dobijo zastoj živila. Položaj je še posebej zaskrbljujoč glede otrok, saj jih lani kar 16,7% ni imelo dovolj hrane, kar je 4,3 milijona več kot leta 2007.

Odziv Komisije Pravičnost in mir pri SŠK

Komisija "Iustitia et Pax" Hrvaške škofovske konference (torej ne sama Hrvaška škofovska konferenca) je v soboto, 31. oktobra 2009, objavila izjavo v zvezi z arbitražnim sporazumom glede določanja meje med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško. Ko je ta izjava postala znana, je predsednik Komisije Pravičnost in mir (KPM) pri SŠK mariborski pomožni nadškof dr. Anton Stres še istega dne poslal predsedniku hrvaške komisije "Iustitia et Pax" pismo, v katerem je izrazil obžalovanje, da je bila ta izjava objavljena. Predsednik slovenske KPM je poudaril veljavo načela pravičnosti, ki je nad "črko zakona" in navedel govor papeža Benedikta XVI. v OZN 18. aprila 2008, kjer je papež jasno opozoril na spornost "prevlade legalnosti nad pravičnostjo". Predvsem pa je nadškof Stres poudaril, da v zvezi z mejnim sporom slovenska KPM "meni, da ni v njeni pristojnosti, da se neposredno vključi v reševanje tega spora in zavzema konkretna stališča do tega, kje in na kakšen način naj bo določena meja med državama. Izrazil je pričakovanje in zahtevo, naj bo meddržavna meja pravična in naj v prihodnosti ne bo več povod za medsebojne spore, temveč osnova za nadaljnjo krepitev prijateljskega sožitja, sodelovanja in sosedstva".

Svetemu Sinodu Srbske pravoslavne Cerkve ob smrti patriarha Pavleta

V nedeljo, 15. novembra 2009, sem pred daritvijo svete maše prejel žalostno novico, da je srbski patriarh Pavle v Beogradu zaključil svoje zemeljsko romanje in odšel k Očetu. Pri sveti evharistiji sem se tako zahvalil za življenje in apostolsko poslanstvo pokojnega patriarha Pavleta. Vernike sem povabil, naj se mi pridružijo v molitvi za Srbsko pravoslavno Cerkev, s katero nas vežejo sestrskeske vezi in tisočletno prizadevanje za dušni blagor naših narodov.

Svetemu Sinodu Srbske pravoslavne Cerkve ter vsem bratom in sestram v Jezusu Kristusu izrekam v imenu Katoliške Cerkve na Slovenskem globoko sožalje. Skupaj s škofi, duhovniki, diakoni, redovniki, redovnicami in Božjim ljudstvom Vam zagotavljam duhovno bližino ter molitveni spomin. Naj Gospod sprejme v svoje kraljestvo miru in radosti patriarha Pavleta, ki smo ga poznali kot neutrudnega Božjega poslanca. Vsem, ki jih je njegov odhod prizadel, naj Bog podeli obilje tolažbe in milosti. S hvaležnostjo se bomo še naprej spominjali velikega pastirja, ki si je v težkem zgodovinskem obdobju prizadeval za zaupano čredo, da bi mogla živeti iz vere in pričevati za Kristusa Odrešenika. Zaupamo, da bo njegovo poslanstvo obrodilo sad evanđeljskih vrednot v srbskem narodu.

Povezani v prošnji za Gospodovo usmiljenje za dušo pokojnega patriarha Pavleta želim Svetemu sinodu darov Svetega Duha, predvsem tistim, ki jih Gospod kliče, da bi nadaljevali pastirsko vodenje Srbske pravoslavne Cerkve.

V veri v Vstalega Gospoda vas lepo pozdravljam! / msgr. Alojz Uran, predsednik Slovenske škofovske konference

Kratke

Štandrež / Prireditve ob prazniku zavetnika

Župnija sv. Andreja ap., rajonski svet in Prosvetno društvo Štandrež vabijo na niz prireditev ob praznovanju župnijskega zavetnika sv. Andreja. Četrtek, 26. nov.: ob 20. uri v župnijskem domu okrogla miza: Okolje in ekologija. Petek, 27. nov.: ob 18.30 v kapeli sv. Jožefa spovedovanje. Sobota, 28. nov.: ob 19. uri v župnijski cerkvi sv. maša. Nedelja, 29. nov.: od 9. do 12. ure na trgu Božična trgovina, ob 10. uri v župnijski cerkvi sv. maša (vodi msgr. Franci Petrič, urednik tednika Družina); ob 10.50 na trgu sv. Andreja podelitev sedmega Klasa (letošnji dobitnik je Damjan Paulin); ob 11.15 v župnijski cerkvi sv. maša (vodi novomašnik Bruno Mollicone); ob 17.30 v župnijski cerkvi slovesne večernice; ob 18. uri v župnijski cerkvi koncert duhovniškega okteta Oremus. Ponedeljek, 30. nov.: ob 19. uri v župnijski cerkvi praznična sv. maša (vodi novomašnik Mirko Butkovič); ob 20. uri v župnijskem domu komedija Radio plamen (igrajo sodelavci Radia Ognjišče iz Ljubljane). Torek, 1. dec.: ob 15. uri v župnijskem domu lutkovna predstava. Četrtek, 3. dec.: ob 20. uri v župnijskem domu Skupnost sv. Egidija se predstavi.

Dobitnik letošnje nagrade Klas, ki jo že več let podeljujeta štandreški rajonski svet in župnija, je Damjan Paulin. Gre za vsestranskega kulturnega in političnega delavca, dejavnega na društvenem in publicističnem področju. Več desetletij je opravljal odgovorne funkcije v krajevnih upravah, pa tudi v naših ustanovah in prosvetnem delovanju. Med drugim je predsednik Zadruga Goriška Mohorjeva, lastnice našega tednika, pa tudi predsednik Katoliškega tiskovnega društva, odbornik Kulturnega centra Lojze Bratuž, pevec v domačem zboru in član paritetnega odbora. Doslej je napisal in uredil preko deset knjig z domoznansko vsebino.

Prireditve ob 28-letnici Kulturnega doma

Tudi goriški Kulturni dom je želel obeležiti 100-letnico prvega poleta bratov Rusjan (1909-2009), zato je med pobude ob letošnji 28-letnici delovanja vključil tudi bogato razstavo o bratih Rusjan 100 let brnenja na goriškem nebu, ki jo je pripravil v sodelovanju z zadrugo Maja in ZSSDI. Razstava z dokumentarnimi in fotografskim gradivom pospremi gledalca skozi podvige prvih letalcev. Na ogled je do 28. novembra. Dne 24. t. m. je bila na sporedu projekcija dokumentarno-igranega filma Borisa Palčiča Leteča brata Rusjan, v katerem poleg poklicnih igralcev nastopajo tudi ljubiteljski igralci iz Goriške, predvsem dramskega odseka PD Štandrež. Isti dan zvečer je na odru Kulturnega doma zaživela predstava avtorice in režiserke Nede Rusjan Bric Eda - Zgodba bratov Rusjan, ki je nastala kot koprodukcija SNG Nova Gorica in Slovenskega mladinskega gledališča Ljubljana. V njej se v poetičnem nadihu prepletata življenjski zgodbi bratov Rusjan, Edvarda, ki je bil bolj drzen in odločen ter je doživel slavo, in bolj preudarnega, morda manj pogumnega Josipa, in mlade študentke, absolventke režije, ki v senci slavne mame pianistke išče svojo identiteto in prostor na soncu.

Osrednji dogodek ob 28-letnici Kulturnega doma pa bo v četrtek, 26. novembra, ko bo ob 20.30 imel celovečerni koncert z naslovom Na jurš in the mood, od koračnic do swinga priznani zbor Carmina Slovenica pod vodstvom Karmine Šilec. Koncert prireja Kulturni dom v sodelovanju s SKGZ in ZSKD, ANPI - VZPI iz Gorice in zadrugo Maja v sklopu večerov festivala Across the border 2009. Prireditve so na tiskovni konferenci v sredo, 18. novembra, predstavili Igor Komel, Vili Prinčič, Boris Budal in Marino Marsič. / IK

Slovenska skupnost o problemu Livarne

V zvezi s polemikami, ki so se znova razvzele v Gorici ob problemu Livarne Gorica, je Slovenska skupnost preko koordinacije med občinskimi in rajonskimi svetovalci zavzela tole stališče:

"Livarna Gorica je postavljena na delikatno področje ob meji in bi bilo zato prav, da lokalne oblasti v Novi Gorici daljnoročno razmišljajo o njeni premostitvi na bolj ustrezen kraj. Onesnaževanje, ki ga povzročata, zaskrbljuje prebivalce na obeh straneh meje in je zato treba iskati rešitve v čezmejnem sodelovanju med občinami. Ta način dela je uveljavila prejšnja Brancatijeva uprava, sedanja pa je tako sodelovanje prekinila in se problemov loteva z neplodnimi polemikami. Prav zato se sedanja uprava prav nič ne zanima za podoben problem v Štandrežu, kjer livarna Princi prav tako moti tiste, ki prebivajo v okolici. Rajonski svet iz Štandreža je s predsednikom Breščakom že večkrat opozoril tudi na ta problem, vendar mu občinska uprava ni nikoli dala odgovora. Politično obarvane enostranske akcije sedanje občinske uprave ne bodo privedle do nobenega rezultata, če bo še naprej meja predstavljala zid, ki ločuje skupnosti na obeh straneh meje. SSK zato poziva mestno upravo in odgovorno odborništvu, da znova uvede konstruktivne stike z upravami obmejnih občin na slovenski strani, da se s skupnimi močmi poiščejo najboljše rešitve za obstoječe probleme, tudi za Livarno Gorica".

vljudno vabi
na miklavževanje

KAJ SE SKRIVA ZA
KRALJEVIM TREBUHOM?

Vik Grabovšek

Otroška dramska skupina
SKD HRAST - Doberdob

Režija: Mateja Černic in Marta Ferletič

Kulturni center Lojze Bratuž
sobota, 5. decembra 2009, ob 18. uri

Miklavžev urad bo odprt od 16. ure dalje. Za informacije lahko
pokličete v jutranjih urah na tel. 0481 531445

Občni zbor Mladinskega doma

Z novim odborom več sodelovanja
in projektov proti toku

Društvo Mladinski dom, ki nudi pomoč srednješolcem in družinam, je v zadnjih petih letih dobilo svojo fiziognomijo, utrdilo strukturo, sedaj pa stoji pred novimi izzivi. To je na občnem zboru 18. novembra v goriškem Alojzijevišču poudaril dosedanji predsednik Peter Černic. Novemu odboru je naročil, naj razsodi, ali bi ne bilo smotno posvečiti več pozornosti tudi višješolski mladini, saj "obstaja potreba po prostorih, kjer bi bili doma in kjer bi lahko ustvarjali". Pomisliti bi veljalo tudi na pomoč družinam s predšolskimi otroki. Novim članom je priporočil še tesnejše sodelovanje z dekanom; zelo dobro so namreč sodelovali s prejšnjim dekanom Markežičem, prav tako z novim, g. Bolčino. V tej sinergiji vidijo možnosti nadaljnjega razvoja. V imenu SSO-ja, njegovega deželnega in goriškega predsednika je Ivo Cotič poudaril, da je socialna problematika ena prioriteta

krovne organizacije, ki je s SSK dala tudi pobudo za MD. Doslej ga je podpirala, še ga bo, čas pa je, da odločneje shodi sam. V imenu duhovnikov, ki v vzgojni organizaciji vidijo nadaljevanje in izpolnjevanje poslanstva Alojzijevišča, jo je podprl dekan Karel Bolčina. MD bi lahko res postal zbirališče mladih, ki bi v njem imeli svoj forum. "Pogrešam SKAD", je dejal in zato spodbudil dejavnosti, ki gredo proti toku relativizma. Odgovorne pri MD je pozval, naj tudi bolj sodelujejo z župnijami, kjer se odpirajo možnosti pomoči družinam z različnimi projekti, saj "v prihodnje bo vedno več

Bernard Spazzapan, Peter Černic in Mauro Leban (foto DPD)

otrok ločenih staršev in iz družin v ekonomski stiski". V samem Štandrežu, je povedal, se iz tedna v teden večja števila domačih prosilcev pomoči. Ravnatelj MD Mauro Leban je povedal, da so že večkrat ponudili 14-16-letnikom prostore in opremo za razne načrte, naleteli pa so na apatijo; "očitno je treba najti pravi ključ".

Simon Peter Leban je predlagal tesnejše sodelovanje s Prihodnostjo, ki se vedno bolj izrisuje kot dejavno mladinsko višješolsko društvo.

Potem ko je M. Leban prebral blagajniško poročilo in Aleš Figelj obračun nadzornega odbora, so ju navzoči člani odobrili. Černic je podčrtal, da je MD s finančnega vidika dokaj stabilno, kajti "50% budžeta ustvarjamo sami". Za veliko oporo pri računovodstvu se je izrecno zahvalil ravnatelju. V novem odboru bodo odslej Irena Ferlat, Walter Grudina, Mauro Leban, Simon Peter Leban, Valentina Pavio in nadzornem pa David Bandelj, Mirjam Černic in Peter Černic. Čisto na koncu je Aleš Figelj izrazil svoje zadovoljstvo nad novimi silami v odboru, hkrati pa je obžaloval, ker "nismo dosegli tega, kar smo si zastavili pred petimi in več leti". Pri srcu mu je bil zlasti socialni aspekt. Pa še to, da gre za društvo s katoliškim predznakom, ki vzgaja v določenih vrednotah, je za nekoga očitno ovira, je dodal. "Vseeno vztrajamo in pojdimmo proti splošni poplititvi"! / DD

Katoliško tiskovno društvo je na streho Slovenskega športnega centra Mirko Špacapan ob Kulturnem centru Lojze Bratuž namestilo fotovoltaično napravo. Z njo namerava v prvi vrsti prihraniti, saj so letni stroški za električno energijo celotnega kompleksa veliko breme; poleg tega so se v odboru odločili za ta korak, ker je več njegovih članov občutljivih za okoljska vprašanja. Vse to pa je bilo mogoče, ker nudi streha telovadnice idealno lego za tako napravo, je 19. novembra povedal predsednik KTD Damjan Paulin na tiskovni konferenci, ki so se je udeležili tudi deželni svetnik Gabrovec, pokrajinska odbornica Mara Černic, občinska svetnica Marilka Koršič in drugi zastopniki ustanov, ki delujejo v kulturnem hramu. Naložba znaša 88.000 evrov, amortizirali pa naj bi jo v 10-12 letih. S tehničnega vidika je poseg podrobneje orisal Rajko Petejan, ki ga je s svojim podjetjem uresničil. Napravo sestavlja 96 modulov Evergreen iz polikristalnega silicija z naklonom 30 stopinj in skupno električno močjo 19,68 kWp. Prednost naprave je tudi v tem, da je prijazna okolju: KTD bo tako prispevala k zmanjšanju zračnega onesnaževanja.

Foto DPD

Športno združenje Olympia

Predstavitev
odbojkarških moštev

Minuli teden je v torek zvečer polna telovadnica, ki je poimenovana po dr. Mirku Špacapanu, najbolje spregovorila o povezanosti goriške Olympie z mladimi, z njihovimi starši in seveda z vso Goriško. Na predstavitvi odbojkarških moštev, ki bodo v letošnji sezoni branila barve goriške Olympie, se je namreč zbralo veliko ljudi, večer pa sta vodila Andrej Vogrič v slovenščini in Damijana Česčut v italijanščini. Poudarila sta, da se poleg odbojke pri društvu, ki deluje od leta 1961, ukvarjajo še z drugimi skupinskimi dejavnostmi, kot so Gymplay za otroke iz vrta, ritmika za deklice, orodna telovadba za fantke, dejavna pa je tudi plesna skupina Hip-hop. Pri Olympiji je trenutno 186 aktivnih športnikov, od katerih je 118 moških in 68 žensk (v odbojki 85). Od vseh 186 članov je 138 mladoletnih in 48 polnoletnih. Tedensko zabeleži telovadnica več kot 350 prisotnosti, po večini mlajših od 18 let, najmlajši član Olympiine družine je star 3 leta, najstarejši pa ima 62 let. Predsednik Olympie Gregor Sfiligov je v pozdravu ni izognil

ekonomski krizi, ki pesti vse, zato tudi Olympio: "Nočem pa o krizi govoriti z že ustaljenim tonom vdaje! Res je, da so nam ti časi prinesli nekaj preglavic v finančnega vidika in da sedaj zamudimo veliko več časa, da društvo pridobi

voljnem delu in je vodstvo društva tako rekoč med dvema ognjema: na eni strani so športniki in njihovi starši, ki gledajo na telovadnico in na dejavnost v njej, kot nekaj kar "obstaja" (v našem primeru že skoraj 50 let), kar enostavno je in je normalno, da je. Na drugi strani pa so institucije, od katerih pričakujemo finančno pomoč, ki je ni, in od katerih, razen priložnostnih besed, kako pomembna je vsa ta dejavnost za vzgojo otrok, za rast v domačem okolju in podobno, ve-

v imenu SSO in Luca Bresciani (ŠZ Dom Gorica). Predstavitev vseh ekip in njihovih trenerjev je bila deležna aplavza. Ekipa pa so: U14 dekleta (trenerka Meta Okroglič); U12 fantje (trener Ivan Markič); U16 fantje (trener Andrej Berdon); U18 fantje (trener Zoran Jerončič); člansko moštvo C lige (trener Zoran Jerončič). V prvenstvu bo nastopilo tudi moštvo 1. divizije fantje.

Največjega aplavza je bil deležen nekdanji Olympiini član Loris

potrebno finančno kritje za izpeljavo športne sezone. Ampak..., če imamo pred sabo to množico atletov, če so vse dejavnosti stekle in če nam uspe te dejavnosti postaviti na noge, pomeni, da je stvari vendarle mogoče izpeljati! Uspoštovati moramo tudi dejstvo, da naš napor sloni na prosto-

likokrat nimamo nič". Pozdrave so prinesli: predsednik deželne odbojkarške zveze FIPAV Renzo Cecot, predsednik pokrajinske FIPAV Carlo Facchettin, pokrajinska odbornica za šport Sara Vito, občinski odbornik za šport Sergio Cosma, Vili Prinčič v imenu ZSSDI, Bernard Spazzapan

Mania'. Igralec italijanske A lige in državne reprezentance Mania', ki je svojo igralško pot pričel kot 8-letni deček prav v vrstah goriške Olympie, je mladim igralcem, ki so se v minuli sezoni posebno izkazali, v dar prinesel majice italijanske državne izbrane vrste in jim zaželel veliko uspeha.

Deželna svetnika Gabrovec in Kocijančič v SCGV Emil Komel

Glasbena šola s posebnim poslanstvom v goriškem prostoru

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel ima močno identiteto in kot glasbena ustanova na Goriškem nadvse pomembno vlogo, je v četrtek, 19. novembra, na srečanju z deželjnima svetnikoma Igorjem Gabrovcem in Igorjem Kocijančičem povedala predsednica glasbene šole Mara Černic, ki je dala pobudo za srečanje z vidnima političnima predstavnikoma. Orisala jima je uspehe in težave ustanove, ki ima 401 gojenca, deset zaposlenih in šest podružnic (eno tudi v Sloveniji), vsekakor pa zavidljivo razvejeno dejavnost. Šola Komel nudi osnovno glasbeno izobrazbo, ob tej pa tudi kakovostno profesionalno pripravo. "Katerokoli krčenje prispevkov bi zato hudo prizadelo njeno delovanje". Na sestanku so govorili tudi o "varianti Placuta", o zgodovinskem sedežu, enem izmed simbolov goriških Slovencev, na katerega so navezani in bi ga radi na

kakšen način začeli preurejevati. Kocijančič se je obvezal, da bo skupaj s kolego v okviru razprave o deželnem finančnem zakonu preveril možnosti glede prostorske stiske. "Napela bova sile, da se šola Komel dodatno razvije", rada bi konkretno pomagala že zaradi velikega števila gojencev kot tudi zaradi njegovih dosežkov. Osebo je "v sovoščju s še večjo karakterizacijo

šole na Goriškem". Gabrovec je poudaril, da ima SCGV Komel posebno vlogo na Goriškem, Glasbena matica pa pretežno na Tržaškem, zato ne smeta tekmovali, saj se dopolnjujeta. SCGV Komel je na Goriškem dokazal, da je "utripajoče srce kulturnega izraza, da z lahkoto presega najrazličnejše meje". Gorica še ni uredila svojih notranjih problemov, šola Komel pa ima v njej

privilegirano vlogo integracije in čezmejnega sodelovanja. Zato je njenemu vodstvu svetoval, naj povabijo na razgovor tudi deželne svetnike iz goriškega prostora, kot npr. Valentija, Brandolina, Brusso in Antonaza. Kultura - zlasti v času krize - ni med prioriteta deželnega odbora, in vendar "družba, vredna tega imena, potrebuje kulturo tudi v težkih trenutkih". / DD

Pravljice sveta v Feiglovi knjižnici

Slovenski pastirček in rezijanska divjak in divjakinja

V ponedeljek, 9. novembra, mrzle dežne kapljice niso zadržale med domačimi stenami nad trideset otrok do sedmega leta starosti, saj so v spremstvu mamic, očkov in babic radoživo prihiteli v mladinsko sobo Feiglove knjižnice na Verdijevem korzu 51 v Gorici. Čarobni ringaraja s pravljicami z raznih koncev sveta se je tudi tokrat začel na Slovenskem. Iz narodne skrinjice je pravljico Pastirček zvalila Vesna Tomsič, ki je zadnji trenutek nadomestila napovedano mlado pravljicarko Kristino Frandolič. Dolgoletna izkušnja v gledaliških krogih je Tomsičevi vlila posebno karizmo, ki jo je večje uporabila v pripovedovanju pravljicne vsebine, katere junak je ubogi deček. Fantič

se javi za pastirja pri kralju in mu zvesto služi. Tam ga sicer čakajo zaradi zavistne in privošljive kuharice hude preizkušnje, ki bi jim ne mogli biti kos, če bi mu ne pomagale drobne prijateljice živalice, ki jim je sam nudil pomoč, ko so bile v stiski, s čarobno vodo in piščalko, z dariloma starega puščavnika. Tomsičeva je živo razpredala pravljico in tudi z menjava tona glasu posebej jala pravljicne junake - še posebno prepričljiva je bila kot zlonamerna kuharica! -, katerim je lutkovno podoba dala izurjena roka ilustratorke Aleksandre Maraž. Med pripovedjo se je z njenih ustnic oglasila tudi flavta kot vseмогоč pravljicni predmet. Potem ko se je pastirček srečno oženil s kraljevo hčerko, so otroci pri-

sluhili pravljici Dujak in dujačesa v rezijanščini. Kratko zgodnico o srečni družini divjakov, ki so poleti lovili divjad in brali gozdne sadeže, pozimi pa sladko spali v to-

plem domu, je zelo pozornim in pridnim poslušalcem razločno in s poudarki, tako da je bila vsebina v pojoči rezijanščini kar razumljiva, po-

vedala Silvana Paletti, pesnica in slikarka doma iz Rezije, avtorica pesniške zbirke Rozajanski serčni romonenj - Rezijanska srčna govornica. / K

In memoriam

Sonja Maria Maraž Bednarich

Velika množica je v soboto, 21. novembra, pospremila na božjo njivo v Števerjanu domačinko, ki bo ostala v spominu marsikoga kot velikodušna, energična in značajna ženska. Sedem let se je z vsemi močmi in s kleno vero upirala hudi

bolezni. Ta je ni strla, saj se je do zadnjega trenutka razdajala za druge, predana družini in zaljubljena v življenje. Sonja Marija Maraž se je rodila 17. aprila 1941 v briški vasi, kjer je ostala vse življenje. Po obveznem šolanju je delala na domači "Fabrževi" kmetiji, leta 1970 pa je stopila na skupno pot s Slavkom Bednarikom. V zakonu sta se jima rodili Kri-

stina in Irena. Gospa Sonja, ki se je kot 14-letno dekle izučila za kuharico pri uršulinkah, je bila daleč naokrog znana po svojih odličnih slaščicah. Pred desetimi leti je izšla knjiga njenih receptov v italijanščini, dve leti kasneje pa še v slovenščini pri GMD. Njena kalvarija se je začela l. 2002, ko so ji odkrili raka. Z velikim pogumom mu je začela kljubovati. Še več: ker je na lastni koži spoznala gorje bolnikov, hkrati pa prizadevanja zdravnikov, je v naslednjih letih dala pobudo za tri dobrodelne večere, ki so potekali v Števerjanu v sodelovanju z občinsko

upravo in obema vaškima društvoma. Bili so priložnost za osveščanje o rakastih obolenjih, pa tudi za konkretno solidarnost do trpečih v avianski bolnišnici, ki ji je bil namenjen izkupiček nabirke. Na vprašanje, zakaj morajo nekateri v življenju toliko trpeti, ne najdemo zadovoljivega odgovora, je pri pogrebni maši povedal župnik Anton Lazar. Gospa Sonja je živela polno in kakovostno življenje do konca. S svojim vedrim nasmehom je vlivala moči tudi najbližjim, ki so jo na domu z molitvijo in ljubečo skrbjo pospremili do trenutka, ko je 19. novembra zjutraj zatisnila oči. Hčerka Irena se je ob koncu maše zahvalila mami za zgled, saj je sprejela tako grozno bolezen brez grenkobe in zamer, ne da bi se niti enkrat pritožila. Na smrt je čakala "zaveštna, pokončna, z enkratnim dostojanstvom", je rekla Irena in priznala, da vsega tega ni mogla razumeti. "Bolezen tvoje vere ni omajala, temveč jo je okrepila". Ko so v zadnjih urah segli po materinem molitveniku, so bile njegove strani obrabljene. "In takrat sem razumela".

ZAHVALA

Ob smrti naše ljubljene žene in mame

SONJE MARIE MARAŽ BEDNARICH

se iskreno zahvalujemo vsem, ki ste počastili njen spomin. Posebna zahvala naj gre g. Antonu Lazarju in somaševalcem, g. Markežiču, p. Marku Rupniku za molitev, s. Darini iz Zavoda Sv. Družine, dr. Simonu Spazzapanu in dr. Robertu Soriu, ostalim zdravnikom in bolničarjem iz CRO v Avianu, bolničarkam ustanove ADI iz Krmina, družinskima prijateljema Margaret in Bogdanu, Martinu, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so zanj molili, ter vsem, ki jih je naša mama imela rada.

MOŽ SLAVKO TER HČERKI KRISTINA IN IRENA

Obvestila

Pevska skupina Musicum vabi ob 10-letnici obstoja v soboto, 28. novembra, ob 20. uri v goriško stolno cerkev na prvo izvedbo oratorija Visoka pesem Marca Colelle. Sodelujejo mezzosopran Erika Reguljova, bariton Eugenio Leggiadri Gallani in organist Marco Colella.

Darovi

Namesto cvetja na grob Marice Juren darujejo Markotinovi 50 evrov za DVS Bodeča neža in 50 evrov za SZ Soča.

Za cerkev v Števerjanu: namesto cvetja na grob Sonji Maraž daruje Marica Vogrič 50, Dragica in Marko Škorjanc 50 evrov.

Sožalje

Ob težki izgubi dragega očeta Franjota izrekamo iskreno sožalje prof. Fabiu Devetaku in družini vsi sodelavci in prijatelji na šoli Komel.

Ob boleči izgubi drage Sonje Marie Maraž-Bednarich izreka Goriška Mohorjeva družba družini iskreno sožalje.

Zahvala

Šolske sestre Zavoda Svete Družine se ob zahvalni nedelji iskreno zahvaljujemo vsem župnijam za bogate darove, ki so nam jih poklonile. Obenem se zahvalujemo tudi vsem posameznim darovalcem, ki

nas tudi med letom presenečajo s svojimi darovi. Vsem Bog povrnit!

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 27.11.2009 do 03.12.2009)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvenca mi za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 18.30 do 19.30, na soboto ob 15. uri. Spored:

Petek, 27. novembra (v studiu Andrej Baucon): Domače viže in popevke - Zborovski kotiček - Iz krščanskega sveta - Zanimivosti v naši okolici - Humor in obvestila.

Sobota, 28. novembra (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 30. novembra (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - 'Za znoret' in vroči šport - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 1. decembra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 2. decembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Duhovnik v taborišču smrti - Izbor melodij.

Četrtek, 3. decembra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Vljudno vabljeni na odprte skupinske prodajne razstave likovnih del s kolonije Sinji Vrh 2009

UMETNIKI ZA KARITAS

Razstavo bo predstavila likovna kritičarka **Anamarija Stibilj Šajn**, glasbeni poklon Otroški pevski zbor Emil Komel, zborovodja Damijana Čevdek Jug

Kulturni center Lojze Bratuž

Sreda, 2. decembra 2009, ob 18. uri

Izkupiček prodanih del bo namenjen otrokom, katerih starši so zaradi gospodarske krize izgubili zaposlitev

ŽUPNIJA SV. ANDREJA AP., RAJONSKI SVET IN PD ŠTANDREŽ OB PRAZNOVANJU ŽUPNIJSKEGA ZAVETNIKA SV. ANDREJA vabijo na

KONCERT DUHOVNIŠKEGA OKTETA OREMUS v nedeljo, 29. novembra, ob 18. uri v župnijski cerkvi

in na **KOMEDIJO RADIO PLAMEN** (igrajo sodelavci Radia Ognjišče iz Ljubljane) v ponedeljek, 30. novembra, ob 20. uri v župnijskem domu

provincia di gorizia
provincia di gorizia
pokrajina gorica

consorzio provinciale per
la comunità ebraica
provinciale gorizia
za slovensko skupnost

Vljudno vabljeni na predstavitev pesniške zbirke

France Balantič - Mirko Špacapan

GOSPOD,
ZA TABO SE BOM ZDAJ
NAPOTIL

SIGNORE,
DIETRO A TE MUOVERÒ
I MIEI PASSI

Delo bo predstavila prof. Tatjana ROJC. Sodelovala bo pevska skupina AKORD iz Podgore, ki jo vodi Dario BERTINAZZI.

Petek, 4. decembra 2009, ob 18. uri v sejni dvorani Pokrajine Gorica, Korzo Italija 55, Gorica

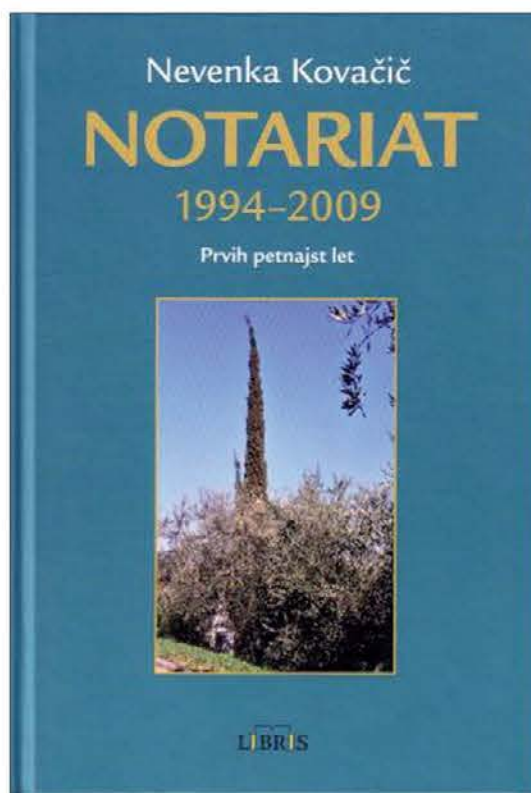
PUBLIKACIJA BO NA RAZPLOGO PO ZNIŽANI CENI IN VES IZKUPČEK BO NAMENJEN DRUŠTVU PALLATINA GSKRBA MIRKO ŠPACAPAN - LJUBEZEN ZA VEDNO ONLUS.
www.srcek.beepworld.it - mirko.spacapan@alice.it
BANCA DI CIVIDALE - IBAN IT220548412305084571001651
CF - DS 9411340308

Nova pravna publikacija Vrnitev notariata v Slovenijo

V začetku leta 2009 je založba Libris iz Kopra izdala lično opremljeno knjigo Nevenke Kovačič Notariat 1994-2009, obogateno s številnimi dokumenti in slikami. Jezikovni pregled sta opravila Samo Kustoš in Alferija Beržan, prelom in opremo Jurij Koščak, tisk pa Impress d. d. Knjiga prinaša zgodbo o notariatu, ki sega v posameznih evropskih državah že v prvo polovico prejšnjega tisočletja, na Slovenskem pa je deloval kontinuirano v obdobju 1855-1945, bil s sklepi povojnih komunističnih oblasti ukinjen in s ponovno uvedbo tržnega gospodarstva, zasebne lastnine, kapitala itn. v samostojni slovenski državi ponovno vzpostavljen. V preteklosti so imeli notarji pomembno družbeno vlogo, saj so bili med njimi tudi ugledni zgodovinarji, publicisti, pisatelji (npr. dr. Janko Kersnik) idr. To je namreč institucija, nezdržljiva z odvetništvom, ki naj bi nepristransko skrbela za pravi potek civilnopравниh razmerij že v času njihovega nastajanja (dogovori, ustanavljanje podjetij, oporoke, kupoprodajne pogodbe, pooblastila idr.), zagotavljala dokaze o sklenjenih pravnih poslih,

skrbela za njihovo pravno varnost in s tem razbremenjevala sodišča nepotrebnih sporov. Za notarja se imenujejo pravni strokovnjaki, ki so vredni zaupanja, to je neke vrste nagrada za njihovo doseganje delo. Poleg tega notarski zapis omogoča na sodišču izvršbo brez predhodnega pravdanja. Med različnimi tipi notariata (latinski, anglosaški, francoski idr.) se je Slovenija, kot večina držav v EU, odločila za latinski notariat. Avtorica knjige je bila med prvimi zapriseženimi notarji v Sloveniji po obnovitvi notariata in prva notarka v Kopru. Zaradi tega si je štela za dolžnost, da ob koncu svoje notarske kariere predstavi javnosti kratko zgodovino slovenskega notariata, njegovo pomembno vlogo pri zagotavljanju pravne varnosti sklenjenih civilnopравниh razmerij ter posebej osvetli izkušnje in dosežke obnovljenega notariata v

Sloveniji, v dobrem in slabem. Po polstoletni prekinitvi obnovljeni notariat je namreč moral skozi številne porodne težave, kot so npr. sprejem

predmetne zakonodaje, oblikovanje notarskih knjig, listin, zavirkov idr., vključitev notariata v sodobno informacijsko tehnologijo, vzpostavitev dostopa do baz

podatkov (sodni register, elektronska zemljiška knjiga ipd.), skrb za javno prepoznavnost notariata in njegovo ponovno uveljavljanje, uvedba sistema izobraževanja, ureditev nadzora nad delom notarjev, vzpostavitev stanovskega združenja idr. Čeprav še ni mogoče reči, da so vsi problemi rešeni vzorno, je notariat uspešno prestopil svojo učno dobo in stopa tako v zrelo leta, saj se danes povezuje že na mednarodni ravni. Med konfliktnimi zadevami v preteklosti so bili tudi odnosi s pravosodnim ministrstvom, ki je večkrat in še posebej v prejšnjem vladnem mandatu izkazovalo nezaupanje do notariata, čemur so, žal, nekaj prispevali tudi sami notarji. Prišlo je tudi do krčenja njegovih pooblastil; vse to je prizadelo notarsko dostojanstvo. Pri samih notarjih pa je avtorica poudarila predvsem premalo izkušenj in premalo samozavesti pri avtorici dajanje pomembnih strokovnih prispevkov k nadaljnji graditvi slovenskega notariata.

Milan Gregorič

Čedad / Gledališče Ristori Večer dokumentarnih filmov

V soboto, 14. novembra, je bil v Čedadu v gledališču Ristori Poseben večer Film VideoMonitorja. Začel se je že ob 18. uri in se nadaljeval do 23. ure. Predstavili so dragoceno gradivo, ki je bilo posneto pred mnogimi leti in ki nam pomaga ohraniti vizualni spomin na Beneško Slovenijo. Predvajali so serijo filmov o Nadiških dolinah, ki sta jih posnela dva filmska navdušenca, Paolo Rojatti in Alvaro Petricig. Petricig jih je snemal v letih 2000-2005, Rojatti pa v šestdesetih letih, ko je bil še mladenič. Njegove filme sta za to predstavitev obnovila Študijski Center Nadiža in kulturno društvo Ivan Trinko v sodelovanju s Kinoateljcem ter z laboratorijem za restavriranje filma Dams iz Gorice. Paolo Rojatti, ki je sedaj star 68 let, se je rodil v vasi Srednje in se kasneje preselil v Videm. Zanimala ga je fotografija in zato si je priskrbel 8-milimetrsko filmsko kamero, s katero je sam skušal ujeti trenutke in kraje, kjer se je rodil, v črno-beli tehniki. Pretežno so to zelo kratki amaterski filmi, v katerih nastopajo znanci, sorodniki ali kakšni vaški posebneži. Zgodbe so zelo preproste, večkrat so samo slike, ki pripovedujejo o izgubljenem kmečkem okolju. V njih se zrcalijo šege in navade Beneške Slovenije. Vsebinsko je preprosta. Tak je na primer kratki film pod naslovom Pobiranje krompirja, v katerem avtor predstavi otroka, ki ga njegovi vrstniki izključijo iz skupne igre. Film ujame v objek-

tiv prav to, kako so se nekoč igrali otroci, delo staršev in otrok na polju, okolico s kostanjevimi gozdovi, pašnike, črede ovac. Sledili so še filmi Pričakanje, Narava in sneg, Umor pod borovci, Maska. Sam avtor je povedal, da se je skušal pri snemanju teh filmov približati vaškemu okolju zelo po tiho. Dandanes smo navajeni gledati, ne da bi res došli to, kar gledamo. V resnici pa moramo biti zelo pozorni in spoštljivi do tega, kar nas obkroža, saj je življenje polno lepote, skrivnosti. In to skrivnost odkrijemo le, če v sebi naredimo prostor, v katerem bo ta skrivnost res svobodno zaživela. S takim čustvom je avtor snemal in dokumentiral hribe in doline, ljudi in naravo. Pred leti so že predstavili njegov nekoliko daljši film Človek iz Srednjega, ki pa kljub omejenim sredstvom razkriva veliko oblikovno zrelost in umetniško nadarjenost. Ta film je prejel že več priznanj tudi na evropski ravni. Ker so Rojattijevi filmi nemi, je poskrbel za glasbeno spremljavo v živo mlad skladatelj elektronske glasbe Renato Rinaldi. Večer je povezovala umetnica Nadja Velušček. Prisoten je bil tudi čedadski župan, ki je povedal, da je zelo ponosen na take pobude in na rojake, ki znajo ovrednotiti lepoto Nadiških dolin. Pomen takih kratkih dokumentarnih filmov je predstavil v pogovoru z Veluškovim Miha Zadnikar, publicist in kulturni antropolog.

Karlo Nanut

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

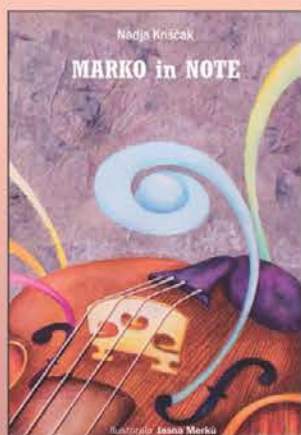
Knjižna zbirka 2010

KOLEDAR 2010
Slikovne priloge
Megi Uršič Calzi

Martin Kuchling
UMOR V ZASPANEM
MESTU

Nadja Kriščak
MARKO IN NOTE
Ilustrirala Jasna Merkuš

Izven zbirke

GORIŠKA KNJIGA
Uredila Lojzka Bratuž
V sodelovanju s Slovensko matico

France Balantič-Mirko Špacapan
GOSPOD, ZA TABO SE BOM ZDAJ NAPOTIL
SIGNORE, DIETRO A TE MUOVERÒ I MIEI PASSI

Janko Žigon
INVENTURA

Kratki

Slovenski film prejel nagrado na filmskem festivalu v Teheranu

Na 14. mednarodnem teheranskem festivalu kratkega filma je nagrado strokovne žirije za najboljši film v kategoriji Iskanje resnice prejel

slovenski film Vsakdan ni vsak dan v režiji Martina Turka. V imenu avtorja je nagrado prevzela odpravnica poslov na veleposlaništvu RS v Teheranu Kristina Radej. V Teheranu je med 11. in 16. novembrom potekal 26. nacionalni in 14. mednarodni teheranski festival kratkega filma. Na mednarodni del festivala se je prijavilo 1540 filmov iz 103 držav, od tega se jih je 91 uvrstilo v tekmovalni del, med njimi dva slovenska. Za Vsakdan ni vsak dan režiser Martin Turk poleg kipca in diplome prejme tudi denarno nagrado. V mednarodnem delu festivala so nagrade poleg Slovenije prejeli še filmi iz Velike Britanije, Finske, Madžarske, Pakistana, Kirgizije, Južne Koreje in Norveške.

Goriški vrtljak / Palčica v virtualni iniči

Medtem ko zaradi tehničnih zapletljev abonenti Velikega polčka še zmeraj čakajo na prvo predstavo, so se malčki iz vrtocev in prvošolčki iz goriškega in doberdobskega ravnateljstva že drugič veselo zbrali v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v torek, 10. novembra. Tokrat jih je obiskal Minitheater Ljubljana, ki je v oktobru slovesno odprl novo dvorano na Križevniški ulici v slikovitem osrčju stare Ljubljane. Našim Malim polčkom je ponudil, na dveh jutranjih ponovitvah, svojevrstno inačičo znane pravljice Hansa Christiana Andersena Palčica, o drobnih, krhkih deklicah, ki zaradi svoje majhnosti in nežnosti doživijo razburljivo dogodivščino, ki jo ob pomoči mlade lastovice pripeljejo do veselega srečanja s krilatim fantičem v daljni deželi, kjer raste vse

polno čudovitih cvetov. Otroci so z izrednim navdušenjem in zavzetostjo spremljali dogajanje te edinstvene predstave, saj je to prva virtualna lutkovna predstava, ki je nastala po avtorskem konceptu Darija Kreuha in Tadeja Fiusa, ob dramaturški pomoči Ivce Buljana, umetniškega vodje Minitetra. Predstava je kombinacija računalniške animacije z lutkovno in gledališko predstavo, ki se dogaja v virtualnem računalniškem okolju. Otroci spremljajo zgodbo na ekranu, podobe pa prihajajo nanj iz računalnika: z igralno palčico, joystickom, jih upravlja igralec in obenem režiser predstave Robert Walti, direktor Minitetra. Igralec je seveda gonilna sila predstave, vse junake animira in jim posoja glas, ki ga čudovito spreminja in vsakemu daje posebno barvo in govorno značilnost. Virtualni prostor mu omogoča se svobodno poigravati s protagonisti pravljice in dajati ritem predstavi, ki se nadgrajuje ob pomoči otrok. Ti zavzeto pomagajo junakinji iz težav in seveda soblikujejo pravljico, ki je na tak način vsakokrat enkratna. Navdušenja nad predstavo je bilo res veliko. Tudi učiteljice so bile zelo zadovoljne z njo. Robert Walti, ki je animiral junake sede pred računalnikom v dvorani, je malim gledalcem, s katerimi je ob junakih imel živ stik med samim pravljicnim dogajanjem, po predstavi pokazal, kako po mili volji oblikuje predstavo in se glede na odziv otrok zaustavlja

v določenih trenutkih. Minitheater je s to svojevrstno lutkovno uprizoritvijo, ki je na sporedu že šest let, obredel že ničkoliko držav, tudi izven Evrope, in jo oblikoval v raznih jezikih. Z njo je sodeloval na mednarodnih festivalih in prejel marsikatero nagrado in priznanje. / IK

SLOMEDIJA Odprtje novih prostorov

Portal je v naši sredi zapolnil medijsko vrzel

Danes blagoslovimo pogum in prizadevnost za dela", je dejal msgr. Dušan Jakomin ob blagoslovu novih prostorov redakcije spletnega portala Slomedia. Sedež medijskega občila, ki je v ul. Polonio 3 – se pravi v strogem mestnem središču –, so ob prisotnosti slovenskih političnih predstavnikov in predstavnikov manjšinskih ustanov odprli v petek, 20. novembra. Škedenjski kaplan je s svojimi besedami zadel v črno, saj je spletni portal Slovencev in Italijev in sosednjih državah v letu dni postal s svojim poročanjem otipljiv in pomemben dejavnik našega zamejskega in širšega medijskega prostora. "Že na dan svojega nastanka je Slomedia zabeležila trideset tisoč zadetkov; število obiskovalcev našega portala je nato v času raslo; letos smo v 24 urah imeli celo do pet tisoč obiskov, rekordnih zadetkov v enem dnevu pa je bilo celo 400 tisoč", je ponosno izjavil Darko Bradassi, odgovorni urednik Slomedia, ki je bil pred letom dni trdno prepričan v potencial novega spletnega medija. "Da smo zamejski Slovenci potrebovali tak medij, so potrdili rezultati: strokovnjaki v Sloveniji nas danes uvrščajo med srednjevelike portale. Prvo leto je bilo

poskusnega značaja, z odprtjem novega sedeža pa želimo nadaljevati delo na bolj profesionalnih temeljih", je dejal odgovorni urednik pred množico kolegov in prijateljev ter predstavnikov Ura- da za Slovence v zamejstvu in po svetu. Nova redakcija Slomedia bo v bistvu mala multimedijska

dvorana, v kateri se bodo shajali mladi sodelavci in v kateri bo potekalo redno delovanje portala. Sedanja redakcija, ki lahko računa na strokovno podporo tehnikov iz Ljubljane, šteje namreč 6 mladih sodelavcev, po ena oseba pa je zadolžena za marketinško dejavnost in grafično oblikovanje. Dvorana razpolaga z 18 računalniškimi priključki; dva računalnika bosta polnila urad odgovorne- ga urednika, dva prenosna raču-

celotnega zamejskega prostora, kjer živijo Slovenci, od Milj pa do Kanalske doline, in odigrava tako povezovalno vlogo med Slovenci v Italiji in med zamejci in Slovenijo. Redno se na njenih straneh pojavljajo vesti obeh krovnih organizacij, SKGZ in SSO, političnih predstavnikov, predstavnikov Vlade RS ter kulturnih dogodkov in raznih prireditev, poleg ostalih novic iz zamejstva in Slovenije. Portal Slomedia je v zadnjih mesecih občutno prerasel manjšinski krog in se uveljavil v celotnem slovenskem medijskem prostoru.

Nekateri najpomembnejši mediji iz Slovenije, npr. Radio in RTV Slovenija, Žurnal 24, STA, Pop TV, tednik Demokracija, revija Moja Slovenija ter drugi, so pri Slomedii že povzemali novice iz zamejstva ali jim je portal že nudil fotografske posnetke dogodkov iz naših krajev. Slomedia pa tesno sodeluje tudi z ostalimi manjšinskimi mediji, kar je poudaril tudi odgovorni urednik našega tednika Jurij Paljk, ki je kolegu voščil mnogo uspeha: "Slomedia je v letu dni zapolnila vrzel. Zнала je prisluhniti mladim – sestav sedanje redakcije to potrjuje –, ker se od mladih in njihove naveze z internetom lahko marsikaj naučimo". Pozdrav so prinesli tudi ravnatelj goriškega Kulturnega doma Igor Komel, predstavnik SDGZ Davorin Devetak, predstavnik SKGZ in predsednik ZSKD za tržaško Marilno Marsič in predsednik SSO za Tržaško Igor Švab.

Igor Gregori

Obvestila

Občine Devin-Nabrežina, Zgonik in Repentabor v sodelovanju z zadruogo La Quercia vabijo na delavnice za starejše osebe, družine in zainteresirane na temo Pomagajmo si pri ohranjanju dobrega počutja v Kamnarski hiši v Nabrežini od 17. do 19. ure. Tri srečanja so že bila 12., 18. in 25. t. m., zadnji dve pa bosta Barvani popoldan: delavnica likovnega izražanja s psihologinjo J. Pečar (9. december); Interaktivne igre za boljše počutje s psihoterapevko A. Celea in psihologinjo R. Sulčić (17. december). Delavnice so brezplačne, zaželjen je predpis na telefonske številke 0402907151, 345652673 ali 3492809846. Slovensko kulturno društvo

Barkovlje, ul. Bonafata 6, vabi na Predbožični čar..... bižuterija, slikanje na porcelan, na svilo in kamen, decoupage, božični okraski, suho cvetje, vezenje, slano testo, klobučevina, domače milo z morsko soljo in še marsikaj! Odprtje v torek, 1. decembra 2009, ob 20. uri.

Darovi

Za cerkev v Bazovici ob prvi obletnici smrti mame in none Angele Racman darujeta Lela in Eda z družino 50 evrov; v spomin na očeta in brata daruje Zora Ražem 20 evrov. **Za misijonarja** Letonja v Sibiriji: N. N. 150 evrov. **Za Marijin dom** pri Sv. Ivanu v Trstu: N. N. 100 evrov. **Za misijone**: N. N. 100 evrov. **Za cerkveni pevski zbor** pri Sv. Ivanu v Trstu: N. N. 50 evrov.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - TRST
vabi na
tradicionalno revijo odraslih zborov
PESEM JESENI 2009
sobota, 28. novembra 2009, ob 20. uri
Športni center Zarja v Bazovici

TRAŽAŠKA KNJIGARNA in GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA
vabita na predstavitev
KNJIŽNE ZBIRKE ZA LETO 2010
sreda, 2. decembra 2009, ob 18. uri
Tržaška knjigarna v Trstu, ul. Sv. Frančiška 20

DSI Okrogla miza o uplinjevalniku

Konec za tržaško gospodarstvo, pomorstvo in naravo

"Tržaški greznični sistem, to je srž vsega"! S temi besedami je v Društvu slovenskih izobražencev prisentil naravovarstvenik iz Kopra Franci Malečkar, ki je bil z dolinsko županjo Fulvio Premolin gost okrogle mize o načrtovanem uplinjevalniku v Žavljah. Še danes

ni namreč povsem jasno, zakaj uplinjevalnik ravno v Trstu, popolnejša slika pa se je Malečkarju pokazala pred kratkim, ko je s odgovornik pred neko televizijsko oddajo v ihti izdal do tedaj neznan prizadevanja tržaške občine. Plin za greznico, torej. Zagovorniki načrta sicer uradno

prisegajo na štiri pridobitve: večja diverzifikacija izvora plina, zadovoljevanje deželnih energetskih potreb, sanacija onesnaženega žaveljskega območja in nova delovna mesta. A vsaka izmed teh točk je ovrgljiva: Rusija je prav gotovo bolj politično stabilna kot nekatere afriške države bogate s plinom, Furlanija Julijska krajina je energetsko že danes samozadostna in plin še izvaža, gradnja podmorskega plinovoda bo iz mulja dvignila v obtok številne strupene snovi in težke kovine, novih delovnih mest pa naj bi bilo komaj 150.

Mi v Dolini smo odločno proti!, je stališče dolinske občine potrdila županja Premolin, v boj proti uplinjevalniku pa je dolinska občina stopila z miljsko. Pred časom sta na tržaško javno tožilstvo vložili priziv, pred nekaj dnevi pa še enega na deželno upravno sodišče. Dodatna obremenitev že

preizkušene občine bi bila prehuda, poleg tega ni garancij za varnost in ne nazadnje so pri tem postopku popolnoma prezrti mnenje prebivalstva, je poudarila Premolinova. Varnost in vpliv na okolje sta med največjimi vprašanji tovrstnih gradenj, sta podčrtala Premolinova in Malečkar. Ker so uplinjevalniki in dostavne ladje strateški objekti, morajo imeti varnostno cono, varuje pa jih vojska. V trikilometrskem pasu je prepovedana vsaka dejavnost, kar postavlja na kocko gospodarstvo in pomorstvo v Tržaškem zalivu. Prav zaradi tega gradijo druge po svetu tovrstne objekte v puščavah ali na morju. Tudi posledice za naravo bi bile strašne. Za segrevanje utekočnjenega plina se uporablja morska voda, ki bo torej odtekala v morje znatno ohlajena, pa tudi z dodatkom klora, ki služi za razkuževanje cevi. Grozi pa tudi "efekt domine". Ker so pri Žavljah še naftni in plinski terminal, železarna in kemična industrija, je lahko nesreča v vsakem izmed teh pogubna. Eksplozija uplinjevalnika naj bi po približnih izračunih zahtevala od 40 do 120 tisoč ljudi, je podčrtal Malečkar.

Fulvia Premolin in Franci Malečkar (foto Kroma)

Tržaška knjigarna Minerva

Predstavitev Rebulove biografije v slikah

"Čas je, da se podrejo notranji zidovi in da začnemo vsi, tako Italijani kot Slovenci v Trstu, imeti Alojza Rebulu predvsem za tržaškega pisatelja, ki soustvarja tržaško kulturno sceno", je na predstavitvi dvojezične slikovne biografije z naslovom *Alojz Rebul: biografija v slikah*/Alojz Rebul: *biografia per immagini*, ki je bila v sredo, 18. novembra, v

tržaški knjigarni Minerva, povedala njena avtorica Alice Zen. Zbornik pisateljevih slik, ki prikazuje bodisi njegovo privatno kot javno življenje, in esejev, pisem in pričevanj njegovih soustvarjalcev, je nastajal tri leta in končno izšel letos pri založbi Mladika ob pisateljevem 85. rojstnem dnevu. Avtorica je gradivo zbirala predvsem v naši Narodni in študijski knjižnici, kjer so ji bile na voljo

številne Rebulove knjige, slike pa je iskala tako pri pisateljevih domačih kot v arhivu Primorskega dnevnika. Na literarnem večeru so bili poleg urednice Alice Zen prisotni tudi urednica slovenske založbe Mladika Nadia Roncelli, glavni urednik kulturne strani tržaškega dnevnika Il Piccolo Alessandro Mezzena Lona in ne nazadnje sam protagonist večera, pisatelj in profesor Alojz Rebul. Predstavitev je bila odlična priložnost, da tudi pisatelj sam kaj pove o sebi. Najprej je tekel govor o Rebulovem življenju od samega otroštva dalje, o rojstnem kraju, Krasu, ki se je po njegovem mnenju bistveno razlikoval od današnjega, spregovoril pa je tudi o

trdni veri, ki zaznamuje ne le njegovo življenje, ampak tudi pisanje. Orisal je svojo življenjsko postojanko v semenišču, kjer se ni mogel sprijazniti z nekaterimi krščanskimi dogmami: šele kasneje je razumel, da je življenje preveč tragično, če ni možnosti odpustitve. Med vprašanji, ki jih je novinar Alessandro Mezzena Lona zastavil pisatelju, je bilo tudi vprašanje o uporabi slovenskega jezika pri pisanju kljub boljšemu poznavanju italijanščine. "Pisanje v slovensščini ni bila izbira, ampak naravno nagnjenje, kot bi hodil ali dihal", je utemeljil Rebul, ki ni le velik pisatelj, ampak tudi strasten bralec. Med njegovimi vzorniki so Dante, ki ga sam ime-

nuje za največjega pisatelja evropske literature, Leopardi, Prešeren za poezijo, Mann in pa ruski pisatelj, kot sta Tolstoj in Dostojevski, za prozo. Pred koncem so se prisotni zaustavili tudi pri zahtevnosti prevajanja Rebulovih del v italijanščino prevedeni le dve knjigi: "Malo sem tudi sam kriv: slavo si je treba tudi poiskati", je hudo mušno pripomnil. Na koncu je pisatelj izrazil hvaležnost in zadovoljstvo zaradi slikovne biografije: "To je čudovito priznanje za moje dolgoletno delo", je zaključil.

Patrizia Jurinčić

Megleno na slovenskem političnem obzorju

Vlada ne ve dobro, kako odpravljati krizo

Slovenci so bili strnjeni v žalovanju in čustvovanjih ob tragični smrti velikega alpinista in dobrega človeka Tomaža Humarja v himalajskem gorstvu, potem pa so zelo bučno pokazali narodno in osebno pokončnost ob zmagi naših nogometašev nad ruskimi v tekmovalstvu za udeležbo na svetovnem nogometnem prvenstvu leta 2010 v Južni Afriki. Nekaj dni je v Sloveniji prevladovalo skoraj idilično vzdušje - ponekod, tudi v Ljubljani in Mariboru - so namreč že okrasili ulice in hiše s pisanimi barvami in lučmi za božične in novoletne praznike. Sedaj pa spet prevladujeta zaskrbljenost in negotovost prebivalstva o prihodnosti. Vlada ob prvi obletnici umestitve poskuša prepričati javnost, da uspešno premaguje krizo in da ima jasen program za nadaljnji napredek Slovenije. Navaja, da je sprejela okrog 60 različnih ukrepov za zmanjšanje socialnih stisk delavcev in brezposelnih, za pomoč podjetjem, ki so v krizi itd. V vladi ob tem poudarjajo, da so za premagovanje krize doslej porabili okoli 12 milijard evrov. Pri presoji političnih in splošnih razmer v državi je najbolj optimističen

premier Borut Pahor, ki je s predsednico hrvaške vlade Jadranko Kosor sotvorec arbitražnega sporazuma o določitvi meje med državama. Po njegovem mnenju je omenjeni sporazum zgodovinskega pomena za Slovenijo. Kot znano, ga opozicijske stranke zavračajo, ker da ogroža status Slovenije kot pomorske države. Pri zavračanju je najbolj odločen predsednik Slovenske nacionalne stranke Zmago Jelincič-Plemeniti, ki meni, "da se je z njim začel konec Slovenije". Politika o projektu arbitražnega sporazuma zdaj molči, ker je v postopku na ustavnem sodišču, ki bo odločilo o njegovi ustavni primernosti. Predsednik vlade se medtem trudi, da bi za sprejem arbitražnega sporazuma v parlamentu pridobil tudi opozicijo, zlasti predsednika SDS Janeza Janšo. Z morebitnim dogovorom naj bi tudi preprečili kar dva referenduma o arbitražnem sporazumu: tistega predhodnega posvečevalnega, ki ga napovedujejo stranke koalicije in vlada, ter naknadni zakonodajni referendum. Tega napovedujejo koalicijske stranke in imajo zanj že zbranih zadosti podpisov poslancev. V slovenskem poli-

tičnem prostoru je tako, da se koalicija, ki vodi državo, skoraj neprekinjeno sooča z opozicijo, ki jo vodi izkušeni Janez Janša. Opozicija zdaj zavrača kot neresnično trditve vlade, da uspešno odpravljata gospodarsko finančno krizo. Pri tem Janez Janša in njegovi opozarjajo, da je v Sloveniji že skoraj sto tisoč brezposelnih, leta 2010 pa naj bi se, tudi po oceni vplivnega ekonomista in pisca kolumn v tedniku Mladina, Bogomirja Kovača, brezposelnost v Sloveniji povečala za nadaljnjih 20.000 do 30.000 ljudi. V opoziciji vladi očitajo, da ni sprejela 60 ukrepov, ki jih je sprejela prejšnja vlada Janeza Janše in s katerimi naj bi hitreje premagovali krizo. Zato je, trdijo, kriza večja, gospodarstvo in država pa sta v težjem položaju. Predsednik odbora za finance v Slovenski demokratični stranki Andrej Šircelj vladi očita "pasivnost pri sprejemanju in slabo izvajanje protikriznih ukrepov, ki vodita v nadaljnji padec bruto domačega proizvoda, to je v zmanjševanje pridobivanja novega bogastva države, zapiranje podjetij, še večjo brezposelnost in revščino ljudi ter v katastrofalno javnofinančno stanje Slovenije. Vlada Boruta

Pahorja se je, denimo, samo letos zadolžila za 3,4 milijarde evrov, to je za trikrat več kot v letu 2008, kar bodo morale plačevati oz. vračati prihodnje generacije Slovencev".

Državni zbor je ponovno zavrnil predlog o nezdružljivosti funkcij županov in drugih občinskih funkcionarjev ter poslancev. Za nezdružljivost obeh funkcij sta si prizadevala vlada in koalicija, toda sta bili preglasovani in torej zavrnjeni. Za nezdružljivost funkcij se je zlasti zavzemal župan mestne občine Nova Gorica Mirko Brulc, ki je menil, "da pri opravljanju funkcij župana in poslancev ne more biti hkrati v svoji občini in v parlamentu".

Zunanji minister Samuel Žbogar o kazni za svojega predhodnika dr. Dimitrija Rupla

Zunanji minister dr. Samuel Žbogar je na srečanju s časnikarji kritiziral svojega predhodnika, dr. Dimitrija Rupla, zaradi njegovih kritičnih izjav o delovanju zunanjega ministrstva. Trenja so nastala tudi v stranki Desus, kjer so vodjo parlamentarne skupine ter stranke Franca Žnidaršiča odstavili s tega mesta. Letošnje leto, ki je bilo posvečeno tudi znamenitemu slovenskemu slikarju Zoranu Mušiču, ob 100-letnici njegovega rojstva, se zaključuje. V prenovljeni Moderni galeriji v Ljubljani so odprli razstavo del umetnika, ki je dosegel svetovni sloves. Dela so last javnih in zasebnih zbirk v Sloveniji. Razstava bo na ogled do konca tega leta.

Marijan Drobež

Poklon bratoma Rusjan

Z akrobatskim letalom pod obema solkanskima mostovoma

Številnim dogodkom ob obeležitvi 100-letnice prvega slovenskega poleta z mo-

tornim letalom bratov Rusjan, ki se že lep čas vrstijo na obeh straneh meje, se je minulo soboto

pridružil še eden, ki bo skoraj zagotovo obveljal za najbolj adrenalinskega. Izkušeni pilot Benjamin Ličer iz Aerokluba Obalni letalski center Portorož je namreč v poklon bratoma Rusjan z akrobatskim letalom poletel pod obema solkanskima mostovoma. Poleta, rezerviranega za največje in najbolj drzne moštve, ki si s pticami delijo nebo, Ličer ni izvedel prvič, saj je pod solkanskim železniškim mostom poletel že ob 90-letnici prvega poleta bratov Rusjan in ob 100-letnici Bohinjske železniške proge. Na bregovih Soče in v okolici obeh mostov, železniškega, ki slovi kot

most z največjim kamnitim lokom na svetu, in novejšega cestnega, ki je zblizal Novo Gorico in Goriška Brda, se je v soboto, 21. t. m., zgodaj popoldne zbralo lepo število radovednežev iz Nove Gorice, Solkana, pa tudi iz bližnje in daljne okolice. Za ogrevanje je Ličer z akrobatskim letalom Zlin 526 nekajkrat preletel oba mostova, potem pa izvedel prvega od treh poletov, ki so jemale navzočim dih. V enem od poskusov je poletel kar pod obema mostovoma in si prislužil bučen aplavz. Potem je izvedel še en polet nad mostom, med katerim je z nagibom kril pozdravil navzoče, ki so zasedli vse razgledne točke od Hidroelektrarne Solkan pa do novega Kajak centra pri nekdanjem starem jezu v Solkanu, ter odletel proti letališču v Ajdovščini. Mimogrede velja omeniti še, da je sto let od prvega slovenskega poleta bratov Rusjan minilo prav včeraj, saj je bil prvi polet izveden 25. novembra 1909.

Nace Novak

za pridobivanje električne energije. Slovenija je po površinah, poraslih z gozdovi, na tretjem mestu v Evropi. Lesne mase je torej veliko na zalogi in ni bojzani, da bi je zmanjkalo. Kurjenje lesnih odpadkov pa ima tudi druge koristi. Pomembno lahko prispeva k čiščenju gozdov, emisije ogljikovega in žveplovega dioksida so veliko manjše kot pri uporabi fosilnih goriv, cena biomase pa je v primerjavi s kurilnim oljem in zemeljskim plinom nižja. V lesno maso spadajo les iz gozda, torej hlodi, vejevje, grmovje, lesni odpadki iz industrije, kot so odpadni kosi, žagovina, lubje ter odpadni izdelki iz lesa. To so lahko zaboji, palete in podobni izdelki. Biomasa pa je za kurjenje pripravljena tudi v obliki polen, sekancev, peletov in briketov. Zaradi ogromnih količin lesne biomase in razmeroma ugodnih cen lesa je v Sloveniji ogrevanje z lesom oz. drvni še zmeraj precej razširjeno. Po podatkih Zveze društev za biomasa Slovenije je v slovenski državi z drvni ogreva nad 30% gospodinjstev. Na voljo so tudi postopki in metode, ki omogočajo udobno in učinkovito izrabo biomase. Ogrevanje z lesno biomasa bo morda preprečilo energijsko revščino, ki nanjo opozarjajo strokovnjaki. Taka revščina pomeni, da kmalu ne bi več mogli plačevati visokih računov za ogrevanje in toplo vodo, kar se sicer marsikje v Sloveniji že dogaja. K zmanjšanju porabe energije in izrabljanju biomase je pozvala tudi posebna direktiva EU.

Podgrad pri Vremah

V četrtek, 19. novembra 2009, je podružnica častitljive rodiške fare sv. Janeza Krstnika v Podgradu doživela pomemben praznik. Krajevni župnik Iztok Mozetič je namreč blagoslovil dva kamnita križa, dar domačinov, družine Žiberna in družine Janka Prelca iz Zavrha. Znamenja predstavljata lepo delo domačih kamnoseških delavcev in sta postavljeni na pokopališču ter na križišču poti za zaselek Potok in Podgrad. Sv. maša je zvenela kot zahvala vsem, ki so s svojimi ne malimi žrtvami ta znamenja postavili in bodo tako pričala našim znanjem o dediščini in vernosti prednikov. Tudi sicer je mala podružnica dala veliko duhovnih in redovnih poklicev. Obenem je bila tudi dokončana elektrifikacija podružne cerkve, saj je ta prvič zablestela v prijetni in domiselni razsvetljavi. Domačinka Anica Prelc je z izbranimi besedami predstavila potek del in orisala znameniti kraj, v katerem so še razvaline gradu grofov Petazzi. Pri službi božji so sodelovali pevci farnega zbora iz Rodika, ki jih vodi Edi Race, nato se je slavje nadaljevalo pri gostoljubni družini Prelc v Zavrhu.

Izvirna in zanimiva razstava v tolimskem muzeju Pivsko posodje iz slovenskih muzejev skozi čas

V tolimskem muzeju je na ogled izvirna in zanimiva razstava z naslovom Pivsko posodje skozi čas. Posodje so iz svojih zbirk prispevali muzeji iz raznih predelov Slovenije, med njimi tudi zasebni Sadnikarjev muzej iz Kamnika. Hkrati je tolimski muzej izdal pregleden in bogato ilustriran propekt o pivskem posodju, kot so ga v preteklosti, daljni in bližnji, oblikovali in razvijali na Slovenskem, pa tudi drugod v Evropi. V propektu je zapisano, "da vinska trta spremlja človeka od pradavnine. Udomačene vrste trt pa so se pojavile šele pred pet tisoč leti. Najstarejše so bile odkrite ob vznožju perzijskega pogorja Zagros in v južnih

črnomorskih predelih. Od tam sta se vinogradništvo in vinarstvo razširili po vsem Sredozemlju. Pivsko posodje, kot so situle, cediła, vrči in zajemalke, je služilo za obredno pitje ob praznikih in je umrle kneze in druge dostojanstvenike simbolično spremljalo tudi v posmrtnem življenju. V Sloveniji med lepše figurarno okrašene bronaste posode sodi situla iz Vač, na kateri so upodobljeni rodovna slavja in rituali. Prav situlska umetnost pomeni vrhunec likovnega izražanja starega veka, saj je na

situlah upodobljeno to, kar so z besedo opevali starogrški rapsodi. Največ situl je znanih z Mosta na Soči, nekdanje Svete Lucije, kjer je bilo eno najpomembnejših železodobnih središč. Na razstavi je na ogled situla iz 6. stoletja pr. Kr., ki je bila odkrita v enem od tamkajšnjih tisočerih žganih

grobov. Bronaste posode iz Posočja niso okrašene in so bile izdelek lokalnih delavcev. Med pivskim posodjem imajo posebno mesto "kranjske majolike", to so poslikani vrčki iz fajanse, ki so jih v 18. in 19. stoletju za pivce na Kranjskem največ uvozili iz severne Italije. Na Slovenskem so v tem času majolike izdelovali mnogi podeželski lončarji. Med obrtnimi delavci je bila ena najbolj znanih Konškova v Kamniku, ki je delovala do polovice prejšnjega stoletja. Največ pivskega posodja pri nas se je ohranilo v Mariboru, Celju in na Ptuju. Razstava pivskega posodja, ki ga hranijo slovenski muzeji, bo v tolimskem muzeju odprta do konca letošnjega leta.

Berlin / 20-letnica padca zidu (2. del)

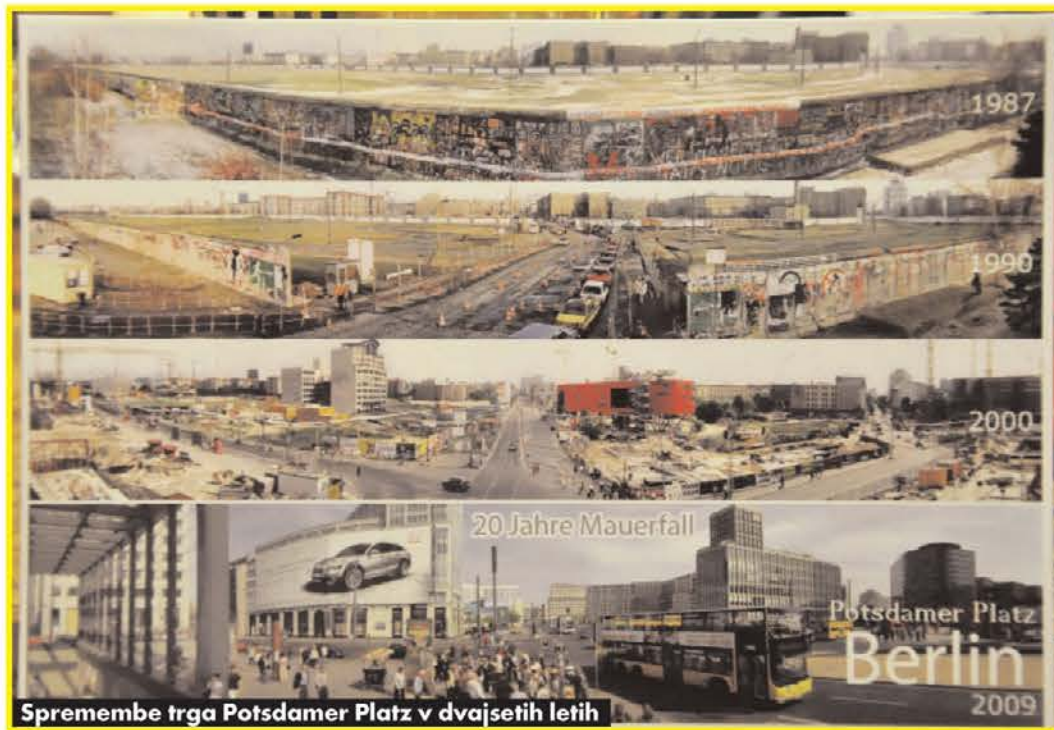
Prihodnost skozi normalnosti vsakdana

“Še sanjalo se nam ni, da bi se kaj takega lahko zgodilo”, nam je povedala Inge, ki se je pred tridesetimi leti rodila v Vzhodnem Berlinu. Dan, preden je padla domina, pa je s kolegicami strepla strankam pod standom na Eberstrasse v neposredni bližini Brandenburških vrat. “Padec zidu se je zdel nemogoč predvsem mojim staršem; bila sem namreč še premlada, da bi razumela usodnost tistih dni. Njim se je zid z vzhodne strani mesta zdel neuničljiv”. Kaj pa njene kolegice? “Jaz sem se rodila po padcu

lo”, je skomignila z rameni Ingrid, ki se nerada nasmehne.

Ko se iz Trsta v enem samem dnevu z avtom pripelješ, po več kot tisoč kilometrih dolge poti, do nemške prestolnice, pričakuješ oziroma celo “zahtevaš”, da se ti Berlinčani ob tako pomembni obletnici ponosno razodenejo v stereotipnem in izrabljenem gestu, ki ga je daljnega 26. junija leta 1963 izrekel tedanji ameriški predsednik JFK na trgu Rudolpha Wildeja med svojim obiskom v Zahodnem Berlinu: Ich bin ein Berliner. To geslo vre v glavi zlasti takrat,

sprotju s tistimi, ki so nekoč tvorili eno najbolj uspešnih in vodilnih ekonomij na svetu. Kancelerka Angela Merkel in naš sodobni gospodarski Hans nas z realnimi podatki v rokah učita, da sta zid in ločitev družbenega tkiva na dva dela zapustila še do danes globoko sled v socialnem, gospodarskem in zlasti proračunskem vidiku, tako da nekateri celo zagotavljajo, da Nemci danes ne združuje enotna država, temveč razočaranje nad obračunom državne enotnosti, kot trdi Andrea Tarquini v zadnji številki italijanske geopolitične

Spremembe trga Potsdamer Platz v dvajsetih letih

Zgovorna poslikava na delu zida East Side Gallery

zidu”, je dejala nasmejana Kristina. “Tudi jaz ne bi vedela o tem kaj povedati”, je odrezavo odgovorila vrstnica Ingrid. Kaj pa vam pomeni nocojšnji večer? “Zabavo”, je dejala Kristina; “de-

ko se iz Münchna pelješ več ur po enoličnih pokrajinah Turin-gije, Saške - Anhalt in Branden-burga, ki jim ni videti konca. Edini razbremenilni elementi postanejo tedaj ogromni enolični mlini ob Av-

tobahnu, ki kažejo na težnjo nove Nemčije po iskanju sodobnih in naravi prijaznih energij. Tak poskus modernega pa ostaja na ozemlju nekdanje NDR prej izjema kakor kanon. Kljub peščici visoko tehnoloških podjetij, ki so se z zahoda preselile na vzhod po padcu zidu, ostajajo vzhodni Landerji v splošnem družbenem in gospodarskem zaostanku v na-

revije Limes. Druge države, ki so nekoč spadale k sovjetskemu satelitskemu mozaiku, so po razpustu Varšavskega pakta znale pritisniti na plin in se hitro, včasih celo prehitro, pogonale po avtocesti hiperkapitalizma: zahodnonemški politiki pa težko prikrivajo pod ‘železno zaveso’ politično-korektno razsodnosti svoje očitke na račun ravnodušnosti vzhodnih sodržavljancev do podjetništva: ta se namreč po njihovem mnenju udejanja v golem črpanju in koristenju 110 milijard evrov, ki jih politika zedinjenja s področja nekdanje ZRN letno prenaša na vzhod. Vzhodni Nemci pa očitajo zaahodnjakom kolonizacijo in zgrešeno gospodarsko politiko, ki je prisilila mnoga krajevna podjetja v stečaj: menda bi se Osis (prebivalci vzhodnih dežel) skoraj strinjali s Thatcherjevo, ko je govorila o novem An-schlussu...

Take in sorodne misli pa se razblinijo takoj, ko po zadnjih kilo-

Kaj se skriva za zidom?

Zid iz domine

metrih po Brandenburški regiji med cestiščema zagledaš bronasti kip medveda (simbol mesta), ki ti vošči dobrodošlico v prestolnici nenehnih gradbišč. Tudi jaz sem ein Berliner - pomisliš tedaj.

“Tudi moja mama je bila nekoč v Berlinu, v Vzhodnem Berlinu, jasno”, se oglasi sopotnica, porodu iz Albanije, ki se je po demokratizaciji balkanske države z družino nastanila v Trstu. Stefani, Štefka - kot smo jo z ostalimi potniki, Poljanko, Rajkom in Sašo, prekrstili - je medtem nizala razvoj albanske družbe v

na vzhodni strani Brandenburških vrat še danes slavi fotografska razstava.

Dovolj pa je zagledati tehnološko kupolo Sony centra na Potsdamer Platzu ali se sprehajati po predelih Kreuzberg ali Prenzlauer, ki slovijo po večetnični in mladostni podobi svojih prebivalcev in obiskovalcev, okusiti različne primerke svetovnih kuhinj, ali pa še bolje, zajeti smisel novih generacij nemške prestolnice, da se zaveže, kako je Kennedyjevo geslo zastarelo, propadlo pod težo časa in želje samih Berlinčanov,

bolečine spomina. Trpljenje je namreč čustvo, ki ga starejši Berlinčani raje hranijo v sebi, ker ga ne morejo kar tako razkazovati, mlajše generacije pa verjetno sploh ne vedo, kje se je dvigal zid in kaj je njihovim družinam pomenil.

Miselni proces v turistu se tako razvije: razočaranje - razmislek - ugotovitev. Med starši in njihovimi otroki obstaja namreč tih sporazum, na podlagi katerega se po nekdanosti ne gre ozirati s trpkim srcem: spomin na preteklost gre raje potešiti s sedanjo željo po delu in napredku.

Vsaka nova zgradba, ideja, pobuda pomenijo šiv na pretekli rani: simbolno vlogo tega zdravljenja so Berlinčani poverili futuristični in pretirani (a prikupni) arhitektonski podobi trga Potsdamer Platz, ki je v dveh desetletjih popolnoma spremenil svojo podobo in sporočilnost: nekdanja nikogaršnja zemlja pomeni danes nič drugega kot želja Berlina in njegovih prebivalcev po čim bolj plodni prihodnosti, kar enostavno izraža željo po normalnosti vsakdana sodobnega in raznoliklega evropskega vellemešta.

To je zgolj osebni vtis, ki pa se lahko opira še na eno dejstvo. Med osrednjo slovesnostjo je bilo pri domini slišati veliko tujih jezikov, nemškega pa bore malo. Kazalo je, da so to priloznost

podoba in sporočilnost: nekdanja nikogaršnja zemlja pomeni danes nič drugega kot želja Berlina in njegovih prebivalcev po čim bolj plodni prihodnosti, kar enostavno izraža željo po normalnosti vsakdana sodobnega in raznoliklega evropskega vellemešta.

To je zgolj osebni vtis, ki pa se lahko opira še na eno dejstvo. Med osrednjo slovesnostjo je bilo pri domini slišati veliko tujih jezikov, nemškega pa bore malo. Kazalo je, da so to priloznost

Trabant: nekdanje prevozno sredstvo NDR

NOVI
GLASGLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.itTISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje osebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Zdrženja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 24. novembra, ob 14. uri.

ni poulični prodajalci, ki s svojimi predmeti izpred nekaj desetletij gnetejo dobičkonosno nostalgijo na preteklo (čas) kot pa v apel Johna F. Kennedyja, ki ga

zagrabili zlasti tujci, ki so berlin-ski večer doživljali kot praznik. Ingrid je medtem imela v standu čisto druge skrbi...

Igor Gregori

